

จุดสารความมั่นคงศึกษา

ฉบับที่ 75

อุยกูร์-ซินเจียง :

ชนชาวมุสลิมในจีน

Uyghur-Xinjiang :

The Muslims in China

จันทร์จุฑา สุขชัย และ
ศุภชัย วรรณเลิศสกุล / เขียน
สุรชาติ ป้ำรุงสุข / บรรณาธิการ

15/1/55

โครงการความมั่นคงศึกษา (Security Studies Project)

โครงการความมั่นคงศึกษาเริ่มขึ้นจากความมุ่งประสงค์ที่จะทดลองจัดตั้ง “ถังแห่งค้ ด้านความมั่นคง” (Security Think Tank) ขึ้นในสังคมไทย ด้วยความตระหนักว่า สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในระดับโลก ระดับภูมิภาค และในระดับชาติของไทย ล้วนแต่เผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายนี้ล้วนเป็นผลสืบเนื่องอย่างสำคัญจากการสิ้นสุดของสงครามเย็นในปี 2532/2533 ตลอดรวมถึงการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นกับสหรัฐอเมริกาในวันที่ 11 กันยายน 2544 และในส่วนของไทยเอง หลังจากการยุติของสงครามคอมมิวนิสต์ภายในประเทศจนถึงเหตุการณ์ปล้นปืนค่ายทหารในจังหวัดนราธิวาสเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ก็ปรากฏให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของปัญหาความมั่นคงไทย ที่ประเด็นความความมั่นคงใหม่ไม่ได้ผูกติดอยู่กับเรื่องของสงครามเย็น เช่นในอดีต

ผลจากความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ทำให้รัฐและสังคมจำต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ

ดังนั้น ในช่วงปลายปี 2547 โครงการความมั่นคงศึกษาจึงถือกำเนิดขึ้น โดยเน้นการดำเนินกิจกรรมใน 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1) การวิจัยด้านความมั่นคง (Security Research)

เป็นโครงการวิจัยระยะสั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงไทย ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความมั่นคงที่ประเทศกำลังเผชิญ หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

2) การเสวนาด้านความมั่นคง (Security Forum)

เป็นการเปิดเวทีเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นและประสบการณ์ ระหว่างนักวิชาการกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในประเด็นปัญหาความมั่นคง

3) เอกสารวิชาการด้านความมั่นคง (Security Paper)

โครงการได้จัดพิมพ์ “เอกสารความมั่นคงศึกษา” ออกเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาความมั่นคงในแง่มุมต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงและแก่สังคมไทยในวงกว้าง

โครงการความมั่นคงศึกษา มี รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข เป็นหัวหน้าโครงการฯ

จุดสารความมั่นคงศึกษา

เมษายน 2553

ฉบับที่ 75

อุยกูร์-ซินเจียง : ชาวมุสลิมในจีน
Uyghur-Xinjiang : The Muslims in China

จันทร์จุฑา สุขชี
ศุภชัย วรรณเลิศสกุล
เขียน
สุรชาติ บำรุงสุข
บรรณาธิการ

สนับสนุนการพิมพ์โดย
สถาบันการข่าวกรอง
สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

จุดสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 75

อุยกูร์-ซินเจียง : คนชาวมุสลิมในจีน

ผู้เขียน จันทรจุฑา สุขปี่, ศุภชัย วรรณเลิศสกุล

บรรณาธิการ สุรชาติ บำรุงสุข

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง เมษายน 2553

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

การพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

เจ้าของ โครงการความมั่นคงศึกษา

ผู้ ปณ. 2030 ปณฝ. จุฬาลงกรณ์

กรุงเทพฯ 10332

E-mail : newsecproject@yahoo.com

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-7264

บรรณาธิการ รศ. ดร. สุรชาติ บำรุงสุข

ผู้ช่วยบรรณาธิการ นาง ธนา ยศตระกูล

ประจำกองบรรณาธิการ นางสาว กุลนันทน์ คັນธิก

นาย ศิบตี นพประเสริฐ

ที่ปรึกษา

พลโท วุฒินันท์ ลีลายุทธ

พลเรือโท อมรเทพ ณ บางช้าง

พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร

พิมพ์ที่

บริษัท สแควร์ ปรีนซ์ 93 จำกัด

59, 59/1, 59/2 ซ.ปูลณวิถี 30 ถ.สุขุมวิท 101

แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260

โทร. 0-2743-8045 แฟกซ์. 0-2332-5058

อุยกูร์-ซินเจียง : ชาวมุสลิมในจีน
Uyghur-Xinjiang : The Muslims in China

สารบัญ
Contents

➤ พัฒนาการการก่อความไม่สงบในซินเจียง	1
1) ยุคก่อนสาธารณรัฐประชาชนจีน	1
2) ยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน	4
➤ สถานการณ์ในปัจจุบัน	6
1) ภาพรวมของมุสลิมในจีน	6
2) สถานภาพของซินเจียง	7
3) การก่อความไม่สงบในซินเจียงระหว่าง ค.ศ. 1990-2006	9
4) ปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา	11
➤ นโยบายการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลจีน	12
1) ลักษณะของนโยบาย แนวทางปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้น	12
2) การแบ่งระยะเวลาของนโยบาย	13
-นโยบายแนวเด็ดขาดและบีบบังคับกดดัน (ค.ศ. 1991-1996)	13
-นโยบายแนวเด็ดขาดผสมการพัฒนาเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2001)	17
-นโยบายแนวประนีประนอม (ค.ศ. 2002-2007)	24

อุยกูร์-ซินเจียง : ชาวมุสลิมในจีน

จันทร์จุฑา สุขชี
ศุภชัย วรรณเลิศสกุล

พัฒนาการการก่อความไม่สงบในซินเจียง

1) ยุคก่อนสาธารณรัฐประชาชนจีน

ก. จุดเริ่มต้นของปัญหา (สมัยราชวงศ์ชิง)

ซินเจียงเป็นดินแดนทางตะวันตกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐประชาชนจีน อยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งถึง 4,000 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 1.66 ล้านตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกรันคารเพราะตั้งอยู่บริเวณที่ราบสูงปาร์มีและทะเลทรายทากลามากัน การที่อยู่ใกล้กับประเทศในเอเชียกลางหลายประเทศ ทำให้ประชากรพื้นเมืองของซินเจียงไม่ใช่ชาวจีนแต่เป็นคนเชื้อสายเติร์กที่เรียกตัวเองว่าชาว “อุยกูร์” (Uyghur) หรือในภาษาจีนคือ เหวยอู่เอ๋อ (维吾尔) เป็นชนเผ่าที่นับถือศาสนาอิสลาม ซินเจียงเป็นที่ตั้งของอาณาจักรโบราณมาตั้งแต่เมื่อสองพันปีก่อน การที่ซินเจียงเป็นจุดเชื่อมจีนเข้ากับเอเชียกลางและเอเชียใต้ ทำให้ซินเจียงเจริญถึงขีดสุดในยุคที่การค้าบนเส้นทางสายไหมรุ่งเรือง ศาสนาอิสลามเผยแพร่เข้ามาผ่านพ่อค้ามุสลิมตั้งแต่ศตวรรษที่ 9 ครั้นถึงศตวรรษที่ 10 ชาวอุยกูร์ทั้งหลายก็กลายเป็นมุสลิมสำนักคิดซุนฟีทั้งสิ้น นครการค้าอย่างนครคาซการ์กลายเป็นเมืองที่มีความเจริญสูงยิ่ง ทั้งด้านเศรษฐกิจและการเป็นศูนย์กลางของอารยธรรมอิสลามในแถบนี้ จนถึงช่วงศตวรรษที่ 14 บรรดาสุลต่านแห่งนครทั้งหลายในแถบนี้ก็เรียกดินแดนของพวกเขาอย่างรวมๆ ว่าเตอร์กิสถานตะวันออก

ดินแดนแถบนี้ตกเป็นของจีนมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 ในเวลานั้นชาวฮั่นและชาวมุสลิมอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพราะมหาจักรพรรดิจีนมีนโยบายที่จะปกครองชาวมุสลิมอย่างผ่อนปรน และให้ชาวมุสลิมปกครองกันเองและให้เสรีภาพเต็มที่ในการนับถือศาสนา แต่ต่อมาในศตวรรษที่ 18 จีนและรัสเซียแข่งขันกันแผ่อิทธิพลในเอเชีย

กลาง จีนจึงมีนโยบายเพิ่มความเข้มข้นในการปกครองซินเจียง ราชสำนักชิงมีนโยบายต่อชาวมุสลิมที่ต่อต้านคือการปราบปรามอย่างเหี้ยมขาด ทำให้ชาวมุสลิมล้มตายไปเป็นจำนวนมาก ความเกลียดชังก็ยิ่งเพิ่ม นโยบายนี้จึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ และยิ่งใช้ก็ยิ่งระพ้อปัญหาให้ลุกลามมากขึ้น

ใน ค.ศ. 1755 ราชสำนักชิงได้ส่งกองทหารเข้ามายึดและปกครองดินแดนในแถบนี้ โดยยึดเมืองกาซการ์ (Kashgar) หรือ คาซอ (喀什) ในภาษาจีนกลาง เมืองการค้าใหญ่ทางตะวันตกสุดของซินเจียงนับแต่อดีตซึ่งเป็นจุดพักและแหล่งการค้าสำคัญของเส้นทางสายไหม

เมื่ออิทธิพลของอังกฤษแผ่เข้ามาในเอเชียใต้และเอเชียกลางในศตวรรษที่ 19 จีนก็ยิ่งต้องแสดงความเป็นเจ้าของซินเจียงเพื่อทัดทานกับการล่าอาณานิคมของอังกฤษ ดังนั้น เส้นเขตแดนระหว่างประเทศจึงถูกเขียนขึ้นล้อมอาณาจักรจีน แต่ในขณะเดียวกันก็ตัดขาดชาวมุสลิมในซินเจียงกับมุสลิมในเอเชียกลาง อำนาจปกครองก็ถูกรวบไปรวมศูนย์อยู่ที่กรุงปักกิ่ง ซินเจียงกลายเป็นเพียงดินแดนชายขอบของอาณาจักรจีน อันไพศาล อารยธรรมที่เคยรุ่งเรืองก็กลายเป็นสิ่งที่แปลกแยกจากอารยธรรมของจีนซึ่งเป็นศูนย์กลาง ซินเจียงค่อยๆ หดความสำคัญในฐานะดินแดนการค้าแล้วเศรษฐกิจก็ตกต่ำลงเรื่อยๆ จนเป็นเพียงดินแดนที่ยากจน นอกจากนี้จีนได้ส่งขุนนางจีนไปปกครองซินเจียงแทนการให้มุสลิมปกครอง ขุนนางที่ถูกส่งไปมักเป็นขุนนางโหดที่ถูกลงโทษให้ไปล่าบากในแดนไกล แต่การที่อยู่ไกลเมืองหลวงมากเปิดช่องให้ขุนนางเหล่านี้กดขี่ประชาชน ขูดรีด ทูจจริต และไม่เคารพต่อประเพณีมุสลิม สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวมุสลิมอย่างมาก จุดนี้เป็นมูลเหตุที่ทำให้มุสลิมเกลียดชังรัฐบาลจีนและก่อเหตุสู้รบต่อต้านทางการนับครั้งไม่ถ้วน ดังเช่นในช่วง ค.ศ. 1864-1877 ได้เกิดการก่อกบฏโดยมุสลิมในซินเจียง กล่าวคือ เมื่อได้ยินข่าวความพ่ายแพ้ของมุสลิมในฉันซี (Shanxi) และกานซูใน ค.ศ. 1862 มุสลิมที่อยู่ในดินแดนทางตะวันตกเฉียงเหนือถดไป อันได้แก่ คาซเกเรียกว่าชงกาเรียทางใต้และทางเหนือของเทือกเขาเทียนชาน ซึ่งผู้คนพลเมืองส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่นับถือศาสนาอิสลามเชื้อสายอุยกูร์ทั้งสิ้นก็เริ่มเกิดความรู้สึกหุดหู่ ในขณะเดียวกันยังได้ทวีความโกรธแค้นที่สะสมมาจากการกดขี่ที่มีอยู่แต่เดิม ดังนั้นในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1863 จึงได้เกิดการลุกขึ้นสู้ที่อิลี (Ily) แต่ก็ถูกกองกำลังของรัฐบาลแมนจูปราบปรามได้อย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นได้มีการลุกขึ้นสู้ต่อต้านรัฐบาลในอีกหลายพื้นที่ของซินเจียงในช่วงปีเดียวกัน จนกระทั่ง

กลาง ค.ศ. 1864 รัฐบาลแมนจูก็ไม่สามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ในซินเจียงได้ เนื่องจากต้องต่อสู้กับกองกำลังถึง 3 กลุ่มในเวลาใกล้เคียงกัน กลุ่มแรกอยู่ทาง ตะวันออกของซินเจียงใกล้กับอุรุมชี (Urumqi) กลุ่มที่สองอยู่ซินเจียงตะวันตกใกล้กับ อีลี่ และกลุ่มที่สามตั้งอยู่ซินเจียงใต้ใกล้กับเมืองคาสการ์

ในช่วงปลายของทศวรรษที่ 1860 ยะกูบ เบ็ก (Yakub Baig) ผู้เป็นอดีต นายพลของกองทัพโคกันด์และได้ตั้งกองกำลังก่อการกบฏขึ้นใน ค.ศ. 1864 ก็สามารถ เชื่อมโยงกองกำลังเคลื่อนไหวทั้ง 3 กลุ่มเข้าด้วยกัน ยะกูบ เบ็ก ซึ่งเป็นแม่ทัพที่มีความสามารถได้ใช้เวลาในช่วง ค.ศ. 1864-1870 ในการก่อตั้งและสร้างความเข้มแข็ง ให้กับกลุ่ม หลังจากนั้นก็ยกกำลังเข้ายึดเมืองต่างๆ ทางใต้ของเทือกเขาเทียนชานไว้ได้ หมด จนใน ค.ศ. 1873 มีอำนาจเหนือบริเวณที่แอ่งทาริม (Tarim) ทั้งหมด กองทหารของยะกูบ เบ็ก สามารถเข้ายึดอุรุมชี (เมืองเอกของซินเจียงในปัจจุบัน) ได้ รัฐบาลแมนจูไม่ยอมทิ้งดินแดนแห่งนี้ไป เพราะถือว่าดินแดนดังกล่าวเป็นพรมแดนด้าน ตะวันตกของมองโกเลีย ซึ่งเป็นอันตรายต่ออาณาจักรจีน ขณะเดียวกันความยุ่งยากก็ ยังมีต่อไปอีก เพราะมหาอำนาจตะวันตกอย่างอังกฤษและรัสเซียจับจ้องอยู่ มีหน้าซำ ยังรับรองรัฐบาลยะกูบ เบ็กด้วย โดยทางอังกฤษนั้นต้องการให้มีรัฐกันชนสำหรับ อาณาจักรอินเดียซึ่งเป็นเมืองขึ้นอันยิ่งใหญ่ของตน ฝ่ายรัสเซียก็ต้องการแผ่ขยาย อิทธิพลและเขตแดนลงมาเรื่อยๆ จนใน ค.ศ.1871 รัสเซียก็ยึดดินแดนจีนบริเวณอีลี่ และเมืองคุลด์จาของจีนไว้ได้ และเพื่อถ่วงดุลอำนาจของรัสเซีย อังกฤษได้ส่งอาวุธจาก อินเดียไปให้ยะกูบ เบ็กด้วย อย่างไรก็ตามทั้งของอังกฤษและรัสเซียต้อง ล้มเหลวลงโดยสิ้นเชิง เนื่องจากกองทัพปราบกบฏของจ๋องถางได้รุกคืบหน้าเข้ามาใน อาณาจักรของยะกูบ เบ็กอย่างไม่หยุดยั้ง โดยภายหลังจากการพิชิตกบฏมุสลิมในสันซี และกานซูได้แล้ว ก็เข้ายึดครองในบริเวณฮามิอันเป็นแหล่งโอเอซิส แล้วมุ่งหน้าสู่ เตอร์กีสถานตะวันออก แต่ภายหลังจากที่ยะกูบ เบ็กเสียชีวิตลง อาณาจักรของยะกูบ เบ็กก็สลายลงไปด้วยใน ค.ศ. 1878 ส่งผลให้กองทัพจ๋องถางเข้ายึดครองดินแดน ทั้งหมดในภูมิภาคนี้ ยังผลให้ทางราชสำนักแมนจูได้มีอำนาจปกครองดินแดนบริเวณนี้ โดยตรงอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดราชสำนักแมนจูสมัยพระนางซูสีไทเฮาก็ได้พิจารณาข้อเสนอ ของจ๋องถางในการสถาปนาเตอร์กีสถานจีน ซึ่งได้แก่ดินแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ของอาณาจักรทั้งหมดนี้เป็นมณฑล โดยใช้ชื่อว่า “ซินเจียง” (ดินแดนใหม่) ใน ค.ศ. 1884

ข. การขยายปัญหา (สมัยสาธารณรัฐ)

ภายหลังจากจีนเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบสาธารณรัฐ (ค.ศ. 1911-1949) จีนก็ต้องเผชิญกับความสับสนวุ่นวายอย่างแสนสาหัส เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาการเมืองภายใน เนื่องจาก ดร. ซุนยัตเซ็น ผู้นำพรรคก๊กมินตั๋งซึ่งมีอำนาจปกครองจีนในเวลานั้นไม่สามารถควบคุมขุนศึกตามหัวเมืองต่างๆ ได้ จึงทำให้เกิดการรบพุ่งแย่งชิงอำนาจกันทั่วทุกหนแห่ง ขณะเดียวกันก็เกิดขบวนการปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้ขยายอิทธิพลไปทั่วประเทศ เมื่อ ดร. ซุนยัตเซ็น เสียชีวิตใน ค.ศ. 1925 นายพลเจียงไคเช็คได้ครองอำนาจสืบแทน แม้ว่าเจียงไคเช็คจะสามารถปราบปรามบรรดาขุนศึกได้ แต่ก็ต้องต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้การเมืองจีนต้องตกอยู่ในภาวะสงครามกลางเมืองมาตั้งแต่ ค.ศ. 1927 และภาวะกลียุคดังกล่าวถูกซ้ำเติมให้หนักหนาสาหัสยิ่งขึ้น เมื่อจีนต้องประสบกับภัยจากการรุกรานของญี่ปุ่นตั้งแต่ ค.ศ. 1937 จนถึง ค.ศ. 1945

ดังนั้น ในช่วงสมัยสาธารณรัฐจึงเป็นช่วงที่รัฐบาลที่ปักกิ่งละเลยการปกครองและควบคุมจีนเฉียงอย่างมาก จนกระทั่งในทศวรรษที่ 1940 ชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีนเฉียงรวมตัวกันภายใต้การนำของชาวคาซัคนามว่า “อูสมาน” (Osman) บุคคลผู้นี้พร้อมทั้งพรรคพวกชาวคาซัค อุยกูร์ และมองโกลได้ก่อการจลาจลขึ้น และสามารถยึดดินแดนในแถบตะวันตกเฉียงใต้ของจีนเฉียงได้สำเร็จ โดยในเดือนมกราคม ค.ศ. 1945 ได้มีการตั้ง “สาธารณรัฐเตอร์กิสถานตะวันออก” (Eastern Turkestan Republic) ขึ้น มีเมืองหลวงอยู่ที่นครคาซการ์ และหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐอิสระขึ้น ทำให้รัฐบาลจีนภายใต้การนำของเจียงไคเช็คไม่พอใจ จึงได้ตอบโต้ด้วยการใช้กำลังทหาร ส่งผลให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรง จนในที่สุดได้นำมาซึ่งการทำข้อตกลงสันติภาพระหว่างกัน ใน ค.ศ. 1946 ต่อมาพรรคก๊กมินตั๋งก็ได้หันมาผ่อนปรนท่าทีกับมุสลิมในจีนเฉียง โดยได้พยายามหว่านล้อมชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ให้กลับมารวมอยู่กับจีนอยู่หลายครั้ง เนื่องจากต้องการให้เป็นพันธมิตรร่วมเพื่ออาศัยเป็นฐานกำลัง แต่การหว่านล้อมก็ไม่ประสบความสำเร็จ เหตุเพราะในขณะนั้นพรรคก๊กมินตั๋งกำลังติดพันอยู่กับการทำสงครามกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทำให้ต้องใช้เวลาไปกับการสู้รบมากกว่า

2) ยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน

• ทศวรรษที่ 1950

หลังจากที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง การเมืองจีนยังคงอยู่ในภาวะ

สงครามกลางเมือง จนกระทั่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีชัยเหนือพรรคก๊กมินตั๋งใน ค.ศ. 1949 แล้วสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 พรรคคอมมิวนิสต์ปกครองจีนก็ได้ผนวกดินแดนซินเจียงกลับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจีนดั้งเดิม โดยในช่วงต้นปี 1951 ทางกรจีนได้จับตัวนายอุสมานผู้นำของกลุ่มที่ทำการเคลื่อนไหวเพื่อแบ่งแยกดินแดนและประหารชีวิต อย่างไรก็ตาม การประหารชีวิตนายอุสมานผู้นำของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อแยกตัวเป็นอิสระไม่ได้ทำให้ความเคลื่อนไหวในการแบ่งแยกดินแดนนั้นสิ้นสุดลงแต่อย่างใด รัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ในยุคแรกพยายามแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายควบคุมชาวมุสลิมอย่างเข้มงวด พิธีกรรมทางศาสนาถือเป็นสิ่งงมงายและกลายเป็นสิ่งต้องห้าม มัสยิดถูกทำลายหรือไม่ก็เปลี่ยนเป็นพิพิธภัณฑสถานว่ามีการสังหารมุสลิมที่ต่อต้านรัฐบาลหลายแสนคน¹ แต่ผลของนโยบายดังกล่าวกลับไม่ก่อให้เกิดความสงบราบคาบตามที่รัฐคาดหวัง นโยบายต่อต้านศาสนาของจีนคอมมิวนิสต์กลับยิ่งทำให้เกิดขบวนการติดอาวุธกลุ่มใหม่ๆ ขึ้นมากมาย จนรัฐบาลจีนต้องหาทางลดแรงกดดันด้วยการประกาศให้ซินเจียงเป็น “เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง” (Xinjiang Uyghur Autonomous Region-XUAR) ใน ค.ศ. 1955 และตั้งนครอูรูมชีเป็นศูนย์กลาง² แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงใช้ความเด็ดขาดในการปกครองและควบคุมมุสลิมอย่างเข้มงวด ปัญหาในซินเจียงจึงไม่หมดไป

- ทศวรรษที่ 1960-1970

ช่วงเวลานี้การเมืองจีนสับสนวุ่นวายอย่างมาก ในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1960 เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างหนัก และมีความขัดแย้งทางการเมืองในหมู่ผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ ต่อมาก็เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมในช่วง ค.ศ. 1966-1976 หลังจากที่เหมาะสมเจ้าตงผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนถึงแก่อสัญกรรม และแก๊งสี่คนซึ่งเป็นกลุ่มผู้นำคนสำคัญของการปฏิวัติวัฒนธรรมถูกจับกุมคุมขัง

การปฏิวัติวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มผู้บูชาเหมาเจ๋อตงที่เรียกตัวเองว่า “ยามพิทักษ์แดง” (Red Guard) ได้ทำการรณรงค์อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ เพื่อให้มีการต่อต้านอุดมการณ์แบบศักดินาและนายทุน ทำลายนิสสัยเก่า ความคิดเก่า ประเพณีเก่า และวัฒนธรรมเก่า แล้วสร้างสังคมนิยมบริสุทธ์ขึ้นมาแทน กลุ่ม “ยามพิทักษ์แดง” ได้จับกุมและเข่นฆ่าคนจำนวนมากที่พวกเขาถือว่าเป็นผู้ต่อต้านการปฏิวัติ และบุกทำลายศาสนสถานต่างๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งบรรดามัสยิดทั้งหลายในซินเจียงก็ถูกเผาทำลายหรือปิดทิ้งร้างไว้ มีคำสั่งห้ามสอนและเรียนศาสนาอิสลาม หรือภาษา

อาหรับอย่างเด็ดขาด ส่วนพวกอิหม่ามก็ถูกจับไปประหารนับพันราย ที่ไม่ถูกประหารก็ ต้องอยู่อย่างหลบซ่อน บ้างก็รักษาตัวรอดด้วยการละเว้นการสอนศาสนาและการเป็น ผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจ

ในระหว่างที่เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมขึ้นนั้น ชาวมุสลิมจำนวนไม่น้อยตัดสินใจ ละทิ้งถิ่นฐานอพยพไปต่างประเทศทั้งไปสู่เอเชียกลาง ปากีสถาน ส่วนผู้ที่มั่งคั่งหรือ เป็นบุคคลสำคัญของซินเจียงก็เดินทางลี้ภัยยังตุรกีและประเทศต่างๆ ในยุโรป

- ทศวรรษที่ 1980

รัฐบาลจีนในยุคนี้พบว่าการปฏิวัติวัฒนธรรมได้สร้างความสูญเสียทั้งชีวิตและ ทรัพย์สิน การปราบปรามกดขี่ทำให้ประชาชนในซินเจียงเห็นรัฐบาลเป็นศัตรูที่ต้อง เชนฆ่าแทนที่จะเห็นว่าเป็นรัฐบาลที่เขาต้องเคารพเชื่อฟัง ดังนั้นใน ค.ศ. 1983 รัฐบาลจีน จึงหันไปยกเลิกกฎต่างๆ ที่เข้มงวดจัด แล้วหันไปทำนุบำรุงมัสยิดที่ถูกปิดร้าง ส่งเสริม การตั้งสมาคมชาวมุสลิม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของผู้นำศาสนา³ แต่กระนั้นชาวมุสลิม ในซินเจียงก็ยังมองจีนไม่สู้ดี เพราะพวกเขาเห็นว่าผู้นำศาสนาที่จีนส่งเสริมนั้น มีแต่ พวกที่ฝักใฝ่อิทธิพลทางการเมืองกับตำแหน่งในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ไม่ใช่ผู้ที่ชุมชน มุสลิมเคารพนับถือ

สถานการณ์ในปัจจุบัน

1. ภาพรวมของมุสลิมในจีน

ใน ค.ศ. 2006 จีนมีประชากรที่เป็นมุสลิมหรือที่นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณ 22.5 ล้านคน จากประชากรทั้งหมดประมาณ 1,300 ล้านคน ชาวจีนมุสลิม ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามบริเวณต่างๆ ได้แก่ เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์หนิงเซีย (Ningxia Hui Autonomous Region-NHAR) เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ ซินเจียง (Xinjiang Uyghur Autonomous Region-XUAR) มณฑลกานซู่ (Gansu) มณฑลเหอหนาน (Henan) มณฑลเหอเป่ย์ (Hebei) มณฑลชิงไห่ (Qinghai) มณฑลซานตง (Shandong) มณฑลยูนหนาน (Yunnan) มณฑลอานฮุย (Anhui) มณฑลเหลียวหนิง (Liaoning) มณฑลเฮยหลงเจียง (Heilongjiang) มณฑลจี๋หลิน (Jilin) มณฑลซานซี (Shanxi) และในมหานคร สำคัญคือ เทียนจิน (Tianjin) รวมทั้งในเมืองหลวงคือกรุงปักกิ่ง (Beijing)

ก็มีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่มาก

ทั้งนี้ มุสลิมในจีนไม่เพียงแต่เป็นกลุ่มผู้นับถือศาสนาส่วนน้อย แต่ยังเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยด้วย เพราะมุสลิมในจีนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่ไม่ใช่ชาวฮั่น (Han) ที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ กลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยนั้นได้แก่ หุย (Hui) อุยกูร์ (Uyghur) คาซัค (Kazak) คีร์กีซ (Kirgis) ซาลาร์ (Salar) ทาจิก (Tajik) อูซเบค (Osbek) ทาร์ตาร์ (Tartar) โบนาน (Bonan) และตงเซียง (Dongxiang)

อนึ่ง ในหลายพื้นที่ของจีนประสบความสำเร็จอย่างดีในการอยู่ร่วมกับมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตปกครองตนเองชนชาติหุยหนิงเซียะ โดยชาวฮั่นและชาวหุยซึ่งเป็นชาติพันธุ์ส่วนน้อยที่เป็นมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ชาวหุยสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้ และปฏิบัติศาสนกิจตามแนวทางศาสนาอิสลามได้โดยเสรี โดยไม่มีปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาชาติพันธุ์ การก่อความไม่สงบ หรือความพยายามในการแบ่งแยกดินแดน

2. สถานภาพของซินเจียง

ในปัจจุบันซินเจียงมีฐานะเป็นหนึ่งในบรรดา “เขตปกครองตนเองของชนส่วนน้อย” (Ethnic Autonomous Region) 5 แห่งของจีน⁴ มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “เขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง” (Xinjiang Uyghur Autonomous Region : XUAR) ทั้งนี้เพราะในซินเจียงมีชาวอุยกูร์อาศัยอยู่มากที่สุด

จากการทำสำมะโนประชากรใน ค.ศ. 2000 ปรากฏว่าซินเจียงมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 19.25 ล้านคน⁵ ในจำนวนนี้เป็นมุสลิมร้อยละ 54.96 ซึ่งประกอบด้วยชนกลุ่มน้อยหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวอุยกูร์ร้อยละ 42.21 ชาวคาซัคร้อยละ 6.74 ชาวหุยร้อยละ 4.55 ชาวตงเซียงร้อยละ 0.30 ชาวทาจิกร้อยละ 0.21 ชาวอูซเบคร้อยละ 0.066 และชาวซาลาร์ร้อยละ 0.02⁶

แม้ว่าประชากรมุสลิมยังเป็นชนส่วนใหญ่ของซินเจียง แต่สัดส่วนประชากรมุสลิมนั้นลดลงมากเมื่อเทียบกับสถิติ ในช่วงทศวรรษที่ 1940-1980 กล่าวคือ ช่วง ค.ศ. 1949 ซึ่งมีมุสลิมอาศัยในซินเจียงร้อยละ 85 ของประชากรทั้งหมด 3.73 ล้านคน และช่วง ค.ศ. 1953 ร้อยละ 84.9 ของประชากรทั้งหมด 4.87 ล้านคน ช่วง ค.ศ. 1964 ร้อยละ 67.1 ของประชากรทั้งหมด 7.44 ล้านคน ช่วง ค.ศ. 1982 ร้อยละ 59.6 ของประชากรทั้งหมด 13.08 ล้านคน⁷ และช่วง ค.ศ. 1990 ร้อยละ

7 อุยกูร์-ซินเจียง : ชนชาวมุสลิมในจีน

59.4 ของประชากรทั้งหมด 15.15 ล้านคน⁸

ตารางแสดงสัดส่วนประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในซินเจียง ค.ศ. 2000

กลุ่มชาติพันธุ์	ร้อยละของประชากรทั้งหมด
อุยกูร์	42.21
ฮั่น	40.58
คาซัค	6.74
หุย	4.55
อื่นๆ	5.92

ที่มา: Department of Population, Social, Science and Technology Statistics of the National Bureau of Statistics of China (国家统计局人口和社会科技统计司) and Department of Economic Development of the State Ethnic Affairs Commission of China (国家民族事务委员会经济发展司), eds. Tabulation on Nationalities of 2000 Population Census of China (2000 年人口普查中国民族人口资料). 2 vols. (Beijing: Nationalities Publishing House (民族出版社), 2003.

ก. ลักษณะการปกครองท้องถิ่นของซินเจียง

ผู้ว่าการเขตปกครองตนเองชนชาติอุยกูร์ซินเจียง ตั้งแต่ ค.ศ. 1955 เป็นชาวอุยกูร์ทั้งหมด ผู้ว่าการฯ คนปัจจุบัน คือ นายอิสมาอิล ทิลิวาลดี (Ismail Tiliwaldi) นอกจากนี้เขายังดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกหมุนเวียนของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Alternate member of the CPC Central Committee) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเมืองการปกครองจีน

ในด้านการปกครองท้องถิ่น ทางการเงินได้จัดการปกครองท้องถิ่นซินเจียงโดยแบ่งเป็น 14 จังหวัด (Prefecture) ในจำนวนนี้เป็นจังหวัดธรรมดา 7 จังหวัด⁹ เป็นจังหวัดที่มีฐานะเป็นนคร (Prefect-level city) 2 นคร¹⁰ และเป็นจังหวัดปกครองตนเอง (Autonomous Prefecture หรือ 自治州) 5 แห่ง¹¹

ทั้งซินเจียงแบ่งเป็นอำเภอ (County) 99 อำเภอ หรือแบ่งเป็นตำบล (Township) 1,009 ตำบล จังหวัดที่มีชาวมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ ได้แก่

เทอร์บัน (Turpan) มีประชากรเป็นชาวมุสลิมร้อยละ 70 อักซู (Aksu) ร้อยละ 71.9 กิซิลชู (Kizilsu Kirghiz Autonomous Prefecture) ร้อยละ 93.6 คาซการ์ (Kashgar) ร้อยละ 90.8 อี้ลี่ (Ili Kazakh Autonomous Prefecture) ร้อยละ 55.6 และโฮตัน (Hotan) ร้อยละ 96.4¹²

ข. บทบาททางการเมืองของมุสลิมในซินเจียง

ในส่วนของการเมืองระดับชาติ มุสลิมในซินเจียงซึ่งอยู่ในฐานะชนกลุ่มน้อยยังมีบทบาทในการบริหารระดับชาติน้อยมาก ทั้งนี้จนถึง ค.ศ. 2007 มีผู้แทนมุสลิมจากซินเจียงเพียง 1 ราย ที่ได้เป็นสมาชิกของที่ประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ (National People's Congress-NPC) ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 2,927 คน นอกจากนี้ มีผู้แทนมุสลิมจากซินเจียงเพียง 4 ราย ที่เป็นสมาชิกของที่ประชุมสภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนแห่งชาติจีน (Chinese People's Political Consultative Conference-CPPCC) ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 2,289 คน

ในส่วนของการเมืองในซินเจียง มีผู้แทนชนกลุ่มน้อยมุสลิม 21 ราย เป็นสมาชิกสภาประชาชนแห่งซินเจียงซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 500 ราย และมีผู้แทนชนกลุ่มน้อยมุสลิม 27 ราย เป็นสมาชิกของที่ประชุมสภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนของซินเจียงซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 500 ราย¹³

3. การก่อความไม่สงบในซินเจียงระหว่าง ค.ศ. 1990-2006

ตั้งแต่ ค.ศ. 1990-2006 สำนักข่าวของทางการจีนระบุว่ามียุทธคดีเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น 260 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 160 คน และผู้บาดเจ็บ 440 คน¹⁴ ทั้งนี้ ในระหว่าง ค.ศ. 2003-2006 ปัญหาก่อความไม่สงบโดยชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงลดลงอย่างน่าพอใจ แม้ว่าการทำลายล้างของของทางการยังมีอยู่บ้าง แต่การวางระเบิดหรือโจมตีสถานที่ราชการนั้นไม่มีปรากฏ

นับว่าสถานการณ์ความไม่สงบในซินเจียงลดน้อยลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับในอดีต เช่น ในระหว่าง ค.ศ. 1967-1968 มีสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบในซินเจียงสูงถึง 1,300 ครั้ง¹⁵ และทุกครั้งที่เป็นการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับกลุ่มติดอาวุธในพื้นที่ และปัญหาการแบ่งแยกดินแดนถือเป็นประเด็นสำคัญในกรณีนี้

ตั้งแต่ ค.ศ. 1949 ซึ่งเป็นปีที่มีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน จนถึงทศวรรษที่ 1960 มีขบวนการแบ่งแยกดินแดนของชาวยูยกูร์หลายขบวนการที่ต่อสู้กับทางการจีนเพื่อฟื้นฟูการก่อตั้งรัฐเตอร์กิสถานตะวันออก (The East Turkestan

Republic) ซึ่งเคยมีการสถาปนาขึ้นในช่วงสั้นๆ ระหว่าง ค.ศ. 1933-1949 โดยมีเมืองหลวงอยู่ที่คาซการ์ ขบวนการเหล่านี้มีฐานที่มั่นอยู่ในต่างประเทศ แล้วเข้าทำการก่อความไม่สงบในซินเจียงโดยลักลอบเข้าทางแนวชายแดนระหว่างจีนกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นการง่ายเนื่องจากซินเจียงมีดินแดนที่ติดต่อกับหลายประเทศ กล่าวคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือติดกับมองโกเลีย ชายแดนภาคเหนือ ตะวันตกเฉียงเหนือ และตะวันตกติดกับรัสเซีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน ปากีสถาน อินเดีย และอัฟกานิสถาน

เมื่อทางการจีนดำเนินนโยบายปราบปรามอย่างหนักในช่วงทศวรรษที่ 1970 พร้อมไปกับการปฏิวัติวัฒนธรรม (Cultural Revolution) ขบวนการเหล่านี้ก็ยุติบทบาทลงไปเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ขบวนการแบ่งแยกดินแดนของชาวอุยกูร์ที่ก่อความไม่สงบในซินเจียงระหว่างทศวรรษที่ 1990 และยังคงดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีทั้งหมด 2 ขบวนการ ดังนี้

1) ขบวนการอิสลามเตอร์กิสถานตะวันออก (The East Turkestan Islamic Movement-ETIM) ก่อตั้งโดย Hasan Mahsum หรือมีฉายาว่า Abu-Muhammad al-Turkes tani และ Ashan Sumut ขบวนการนี้มีเครือข่ายทั้งในจีน ตุรกี อัฟกานิสถาน ปากีสถาน ทางการสหรัฐฯ และทางการจีนกล่าวว่ามีเครือข่ายโยงใยกับขบวนการอัลกออิดะฮ์ (Al Qaeda) โดยได้รับการฝึกจากขบวนการอัลกออิดะฮ์ในอัฟกานิสถาน ขบวนการนี้ใช้วิธีการรุนแรงในการปฏิบัติการ เช่น การวางระเบิด การโจมตีด้วยอาวุธหนัก และการลอบสังหาร

อนึ่ง หลังจากเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 ทางการสหรัฐฯ ประกาศยึดทรัพย์สินของขบวนการนี้ที่อยู่ในประเทศสหรัฐฯ และใน ค.ศ. 2002 จีนประสบความสำเร็จในการเจรจาให้สหรัฐฯ ที่กำลังต้องการปราบปรามการก่อการร้ายทั่วโลก สนับสนุนให้องค์การสหประชาชาติขึ้นบัญชี ETIM เป็นขบวนการก่อการร้ายสากล¹⁶

2) องค์การปลดปล่อยเตอร์กิสถานตะวันออก (East Turkestan Liberation Organization) แม้ว่าจะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับฐานที่มั่นที่แน่ชัด แต่ขบวนการนี้ก่อตั้งในตุรกี และดำเนินการก่อการร้ายในต่อชีวิตและทรัพย์สินของชาวจีนในซินเจียง และประเทศต่างๆ ในเอเชียกลาง รวมทั้งปากีสถาน แม้ว่าสหรัฐฯ จะปฏิเสธการขึ้นบัญชี ETLO เป็นขบวนการก่อการร้ายสากลตามคำขอของจีนใน ค.ศ. 2003 แต่คีร์กีซสถาน¹⁷ และคาซัคสถาน¹⁸ ขึ้นบัญชีว่า ETLO เป็นขบวนการ

ก่อการร้ายและเกี่ยวข้องกับการก่อวินาศกรรมหลายครั้ง

4. ปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา

จีนต้องเผชิญปัญหาความไม่สงบในซินเจียงอย่างต่อเนื่องตลอดทศวรรษที่ 1990 ถึง ค.ศ. 2001 ก็เนื่องมาจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายนอก : กรณีการได้เอกราชของประเทศในเอเชียกลาง

ในช่วงเวลาดังกล่าว ดินแดนชาวมุสลิมในเอเชียกลางกำลังเรียกร้องเพื่อแยกตัวเป็นอิสระจากสหภาพโซเวียต ซึ่งกำลังประสบกับปัญหาการเมืองภายในอย่างสาหัส และกำลังล่มสลายลง การเรียกร้องของดินแดนเหล่านั้นประสบความสำเร็จอย่างงดงาม และเมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายใน ค.ศ. 1991 ดินแดนเหล่านั้นก็กลายเป็นรัฐเอกราชใหม่ ได้แก่ ประเทศคาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน อุซเบกิสถาน อาเซอร์ไบจาน ประเทศเหล่านี้มีความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมกับชนส่วนน้อยมุสลิมในซินเจียงมากกว่าจีน การเป็นเอกราชของประเทศเหล่านี้กระตุ้นให้ชาวมุสลิมในซินเจียงต้องการแยกตัวจากจีน¹⁹ โดยรื้อฟื้นเหตุผลทางประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐเตอร์กิสถานตะวันออก ซึ่งต่อมาทำให้มีการรวมตัวเป็นกลุ่มติดอาวุธในซินเจียง และทำการต่อสู้กับทางการจีนหนักขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากประชาชนชาวมุสลิมในซินเจียง

นักวิชาการจีนกล่าวว่าความรู้สึกต้องการเอกราชของมุสลิมในซินเจียงนั้นเป็นไปได้ อย่างเข้มข้นกว่าชาวพุทธในทิเบตอย่างเปรียบเทียบกันไม่ได้ เพราะศาสนาพุทธมีคำสอนให้เชื่อว่าสิ่งที่เกิดเป็นผลจากกรรมเก่า ทำให้ยอมรับสิ่งที่เกิดในปัจจุบันได้ง่ายกว่า²⁰

ปัจจัยภายใน : กรณีปัญหาความไม่เท่าเทียมระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันตก และความเกลียดชังที่สะสมมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

ในค.ศ. 1979 จีนประสบความสำเร็จอย่างงดงามในการปฏิรูปเศรษฐกิจในประเทศ ด้วยการนำเอาระบบตลาดมาใช้และเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติ ความสำเร็จดังกล่าวทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างมณฑลชายฝั่งทะเลตะวันออกที่เติบโตและมีเศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว กับมณฑลตอนในของประเทศที่ยังยากจนและล่าช้าหลังการที่จีนนำเอาเศรษฐกิจแบบตลาดเข้าไปใช้ในประเทศทำให้ปัจจัยทางเศรษฐกิจเคลื่อนตัวได้อย่างเสรี ยิ่งทำให้จีนทำการจัดสรรและกระจายปัจจัยทางเศรษฐกิจให้เท่าเทียมกันได้ยากยิ่งขึ้น ความไม่เท่าเทียมเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นความรู้สึกแปลกแยกเป็นอื่นให้กับชาติพันธุ์ส่วนน้อย เมื่อรวมกับความไม่พอใจทางการจีนที่สั่งสมมานานใน

ประวัติศาสตร์ก็ยิ่งทำให้ความตึงเครียดมีมากขึ้น²¹ จนถึงจุดที่ทำให้การก่อความไม่สงบ กลับมารุนแรงยิ่งขึ้น นอกจากนี้การดำเนินมาตรการรุนแรงและกดดันของทางการเงินในการแก้ปัญหาระหว่าง ค.ศ. 1990-2001 เป็นเงื่อนไขที่สำคัญยิ่งที่กระตุ้นให้ความเกลียดชังที่ชนกลุ่มน้อยมุสลิมมีต่อทางการเงินและชาวฮั่นมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ดี หลัง ค.ศ. 2002 เป็นต้นมาจนถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 2007 สถิติปัญหาการก่อการร้ายโดยชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีนเจียงลดลงอย่างน่าพอใจ แม้ว่าการทำลายล้างของของทางการเงินยังมีอยู่บ้าง แต่การวางเพลิงหรือโจมตีสถานที่ราชการนั้นไม่มีปรากฏ รวมทั้งการสังหารชาวฮั่นหรือชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่อยู่ฝ่ายเดียวกับรัฐก็ลดลงอย่างมาก

นโยบายการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลจีน

ในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1990 จนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2007) จีนดำเนินนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีนเจียง 2 นโยบาย คือ “นโยบายจู่โจมให้หนัก” กับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ควบคู่กันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นั่นคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและก้าวหน้าระหว่างกับมุสลิมในจีนเจียงกับชาวฮั่น ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศ

1) ลักษณะของนโยบาย แนวทางปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้น

นโยบายที่ใช้แก้ปัญหามุสลิมในจีนเจียงตั้งแต่ ค.ศ. 1990-2007 มีข้อพิจารณาสำคัญอยู่ 2 ประการ กล่าวคือ รัฐบาลจีนใช้นโยบายสองแบบ คือ “นโยบายจู่โจมให้หนัก” กับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ซึ่งแต่ละนโยบายมีรายละเอียดดังนี้

- นโยบายจู่โจมให้หนัก (Strike Hard Policy) เป็นนโยบายเด็ดขาด ที่เน้นการใช้เครื่องมือทางการทหารในการรักษาความสงบเรียบร้อยและสร้างความมั่นคง นโยบายนี้มีการใช้โดยรัฐบาลจีนมาอย่างยาวนานแล้ว ความหมายเดิมของนโยบายนี้หมายถึงการปราบปรามอาชญากรรมอย่างหนัก โดยกวาดล้างและลงโทษอย่างรุนแรง ต่อมาถูกนำไปใช้ในการปราบปรามชาติพันธุ์ส่วนน้อย จึงหมายถึง “นโยบายการจัดการกับผู้ก่อความไม่สงบอย่างหนักและเด็ดขาด โดยใช้กำลังตำรวจและกำลังทหารเข้า

จัดการควบคุมสถานการณ์” โดยมีหลักตามกฎหมายปราบปรามอาชญากรรมของจีน 3 ประการ²² คือ 1) ใช้กำลังเข้าปราบปราม 2) ลงโทษอย่างรุนแรง 3) โทษสูงสุดคือการประหาร นโยบายนี้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกกับชนกลุ่มน้อยในทิเบตใน ค.ศ. 1983 ต่อมาทางการจีนได้นำนโยบายนี้มาใช้ในซินเจียงตั้งแต่ ค.ศ. 1991 ภายหลังมีการเพิ่มความเข้มข้นใน ค.ศ. 1997 และต่อมาใน ค.ศ. 2001 มีการตีความใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหามากขึ้น

• นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน (Comprehensive Management) หมายถึง นโยบายที่หวังผลทางการเมืองโดยใช้เครื่องมือและมาตรการในหลายด้านร่วมกัน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม เป็นต้น จีนเคยใช้นโยบายนี้เพื่อหล่อหลอมประชาชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในยุคต้น ๆ ของการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน นโยบายนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า “นโยบายปรับทิศทางการเมืองให้ถูกต้องโดยจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” (Comprehensive Political Rectification)²³ โดยเป็นนโยบายที่ถูกประกาศใช้ในซินเจียงอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. 1991 เป็นต้นมา

2) การแบ่งระยะเวลาของนโยบาย

แม้ว่านโยบายของทางการจีนในการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงตั้งแต่ ค.ศ. 1990 จนถึงปัจจุบัน (เดือนมีนาคม ค.ศ. 2007) จะเป็นนโยบายแบบควบคู่กันสองนโยบาย แต่นโยบายที่ใช้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ซึ่งนโยบายในแต่ละช่วงมีมาตรการในการดำเนินการแตกต่างกันไม่น้อย เพราะจีนใช้วิธีการคิดแบบปรัชญามาร์กซิสต์ที่เรียกว่า “วัตถุนิยมวิทยาศาสตร์” หรือหมายถึงการปรับนโยบายและตีความนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขที่เปลี่ยนไปในแต่ละช่วงเวลาดังนั้นนโยบายในแต่ละช่วงจึงถูกปรับเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด นโยบาย 3 ช่วงเวลาดังกล่าวสามารถแบ่งได้ดังนี้

◎ นโยบายแนวเด็ดขาดและบีบบังคับกดดัน (ค.ศ. 1991-1996) ◎

ทางการจีนได้ใช้นโยบายทั้งสอง คือ “นโยบายจู่โจมให้หนัก” กับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” โดยตีความว่าหมายถึงการดำเนินนโยบายด้วยแนวทางเด็ดขาด และบีบบังคับกดดันอย่างรุนแรงในการแก้ปัญหาการก่อการความไม่สงบโดยชนกลุ่มน้อยมุสลิม

1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย

การใช้แนวทางเด็ดขาดและบีบบังคับกดดัน ก็เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ 2 ประการ²⁴ คือ

1.1) ต้องการสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในจีนเจียงโดยเร็วที่สุด หลังจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบอย่างรุนแรงก่อนหน้านี้

1.2) ต้องการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธที่ทำการก่อวินาศกรรม การฆาตกรรม และการพยายามแบ่งแยกดินแดนให้สิ้นซาก

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลจนทำให้มีการนำนโยบายนี้มาใช้ใน ค.ศ. 1991 ได้แก่ ปัจจัยต่างๆ ได้แก่

2.1) ความรุนแรงของปัญหาการปะทะกันระหว่างฝ่ายแบ่งแยกดินแดนกับตำรวจจีน ซึ่งเกิดขึ้นที่ตำบลบารเรน (Baren) ในจังหวัดปกครองตนเองกิลีชชูของชาติคีร์กีซ จนทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 100 คนนั้น เป็นเหตุการณ์ที่สะเทือนขวัญประชาชนจีนอย่างมาก และเป็นครั้งแรกในรอบเกือบสิบปีที่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ทางการเงินเห็นว่าเรื่องเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นอีก²⁵

2.2) การที่ประเทศในเอเชียกลางได้รับเอกราช ส่งผลให้กลุ่มแบ่งแยกดินแดนในจีนเจียงมีแรงบันดาลใจในการต่อสู้กับทางการจีนมากขึ้น และได้เคลื่อนไหวมากขึ้น เพราะคิดว่าความหวังจะเป็นจริงได้ ทางการเงินจึงต้องหาทางปราบปรามและควบคุมสถานการณ์ไว้โดยเร็วเพื่อไม่ให้ดินแดนของจีนต้องถูกแบ่งแยกจนล่มสลายเช่นเดียวกับสหภาพโซเวียต

2.3) จีนมีอุดมการณ์เรื่อง “บูรณภาพแห่งดินแดน” เป็นพื้นฐานทางอารยธรรม ดังนั้นความอ่อนไหวในเรื่องนี้จึงมีมาก จะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์จีนยกย่องผู้ที่สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับแผ่นดิน และสาปแช่งคนที่ทำให้แผ่นดินแตกแยก²⁶ ดังนั้นการแตกออกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อยของสหภาพโซเวียต ทำให้จีนมุ่งหมายที่จะสร้างความสงบราบคาบในจีนเจียงโดยเร็วที่สุด

3) แนวทางปฏิบัติ

แนวทางปฏิบัติหรือมาตรการของนโยบายในระหว่าง ค.ศ. 1991-1996 มีดังนี้

3.1) แนวทางการปฏิบัติของ “นโยบายจู่โจมให้หนัก”

- แรงสืบหาและกวาดล้างจับกุมผู้ต้องสงสัย ทั้งนี้ทางการจีนได้กระจายกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารหลายพันนายออกสืบหา และจับกุมผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับก่อความไม่สงบตามเขตเมืองใหญ่ๆ และหมู่บ้านที่รายรอบเมืองใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่บ้านที่อยู่รอบอุรุมชีเมืองเอกของซินเจียง²⁷ ปรากฏว่าทางการได้ทำการจับกุมและสอบสวนผู้ต้องสงสัยจำนวนมากมายเหลือเชื่อ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ซินเจียงเดลี (Xinjiang Daily) รายงานว่า นับตั้งแต่ประกาศใช้นโยบายจนกระทั่งถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1996 มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยในข้อหาเป็นผู้ก่อการร้าย 2,773 ราย มีการจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับก่อการวาระเบิด 6,000 ราย และมีคนถูกสอบสวนและคุมประพฤติ 31,000 ราย²⁸

- ใช้ความเด็ดขาดในการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิด เจ้าหน้าที่ทางการจีนได้ใช้ความเด็ดขาดในการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิด สำหรับในการสอบสวนนั้นบ่อยครั้งได้ใช้วิธีการที่บีบบังคับจิตใจอย่างรุนแรง เช่น การบังคับให้ผู้ต้องหารับประทานเนื้อสุกรมควัน เป็นต้น เมื่อเข้าสู่การลงโทษผู้กระทำผิดก็จะลงโทษสถานหนักที่สุดนั่นก็คือ การประหารชีวิต และมักจะไม่มีเปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์²⁹

3.2) แนวทางการปฏิบัติของ “นโยบายการจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน”

- ควบคุมโรงเรียนและการสอนศาสนา ทางกรจีนได้ตรวจสอบคำสอน และการสอนของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามทุกแห่งในซินเจียง หากโรงเรียนใดมีเนื้อหาการสอนที่ทางการเห็นว่าเป็นภัยก็จะทำการปิดโรงเรียนนั้นทันที และได้ออกคำสั่งห้ามสอนคัมภีร์อัลกุรอานโดยไม่ได้รับอนุญาต³⁰

- ควบคุมมัสยิดอย่างเข้มงวด ทางกรจีนควบคุมมัสยิดทุกแห่งไม่ให้มีการชุมนุมเผยแพร่อุดมการณ์แบ่งแยกดินแดน หรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการจีนที่สำคัญคือ ทางกรได้สั่งปิดมัสยิด 50 แห่งทั่วซินเจียง โดยให้เหตุผลว่าจำนวนมัสยิดในซินเจียงมีมากเกินไป เกินกว่าที่กำลังเจ้าหน้าที่รัฐที่มีอยู่จะสามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะที่อำเภออักโต (Akto) อันเป็นที่ตั้งของตำบลบาเรนนั้น มีมัสยิดถูกปิดไปมากถึง 21 แห่ง³¹ นอกจากนี้ยังทำการอบรมการเมืองและสอบการเมืองกับบรรดาอิหม่ามในซินเจียง หากอิหม่ามคนใดสอบไม่ผ่านก็จะถูกถอดถอนใบอนุญาตสำหรับอิหม่ามทันที³²

- ควบคุมข้าราชการและลูกจ้างรัฐที่เป็นมุสลิม โดยทางการจีนทำการ

ควบคุมความประพฤติ และสอบประวัติครอบครัวข้าราชการและลูกจ้างรัฐที่เป็นมุสลิม
ทั่วทั้งจีนเจียง นำไปสู่การปลดข้าราชการและลูกจ้างรัฐจำนวน 25,000 คน³³

- เลือกปฏิบัติกับประชาชนในการรับนักศึกษา ข้าราชการ และการ
จ้างงาน โดยจะเลือกชาวจีนขึ้นก่อนชนกลุ่มน้อยมุสลิมเสมอ³⁴ และที่สำคัญคือจะทำ
การสอบประวัติครอบครัวของผู้สมัครที่เป็นมุสลิมโดยละเอียด หากพบว่าสมาชิกใน
ครอบครัวหรือเครือญาติมีประวัติเกี่ยวข้องกับการก่อวินาศกรรม เคยถูกจับกุม หรือ
เคยตกเป็นผู้ต้องสงสัย หรือกำลังรับโทษอยู่ในเรือนจำ ผู้สมัครรายนั้นจะไม่ได้รับการ
คัดเลือกอย่างเด็ดขาด³⁵

4) ผลของการแก้ไขปัญห

การใช้มาตรการแนวเด็ดขาดและบีบคั้นกดดัน ส่งผลให้ประชาชนไม่พอใจและ
ต่อต้านอย่างมาก ความเกลียดชังที่ชาวมุสลิมมีต่อชาวจีนขึ้นมีมากขึ้น จนนำไปสู่การ
ลอบสังหารชาวจีน การวางระเบิดทำลายทรัพย์สินของชาวจีนและทางการ³⁶

นอกจากนี้ ยังมีการชุมนุมประท้วงการกระทำของรัฐบ่อยครั้งโดยประชาชน
ทั่วไปที่เป็นชนกลุ่มน้อยมุสลิม ไม่ใช่ขบวนการก่อการร้ายหรือขบวนการแบ่งแยก
ดินแดน โดยเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงครั้งใหญ่ๆ ได้แก่ ครั้งแรกในปลายเดือน
กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1996 ชาวจังหวัดอีลี่ได้นำชุมนุมที่มัสยิด และมีการกล่าวปราศรัย
โจมตีการกวาดล้างจับกุมขบวนการเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจของทางการ
จีนได้เข้าสลายการชุมนุมด้วยอาวุธหนัก ทำให้มีชนกลุ่มน้อยมุสลิมเสียชีวิต 120 ราย
และถูกจับกุมมากกว่า 2,500 ราย

การที่เจ้าหน้าที่ได้ทำการปราบปรามผู้ชุมนุมด้วยวิธีการรุนแรงเช่นนั้น ก่อให้
เกิดความโกรธแค้นในหมูชนกลุ่มน้อยมุสลิมในเมืองต่างๆ ของจีนเจียงอย่างมาก
และนำไปสู่การต่อต้านโดยชนกลุ่มน้อยมุสลิมอีกหลายครั้งหลายหน กล่าวคือ มี
ชนกลุ่มน้อยมุสลิมเดินขบวนต่อต้านรัฐบาลจีนในนครอุรุมชี การชุมนุมประท้วงโดย
ชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่มัสยิดอิดกาห์ (Idgah) ในจังหวัดคาซการ์ การชุมนุมประท้วง
ของชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่เย่เจิง (Ye Cheng) และการก่อการจลาจลที่อี่หนิง (Yining)
โดยชนกลุ่มน้อยมุสลิมประมาณ 4 พันคน การปราบปรามทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายจาก
เหตุการณ์นี้เป็นจำนวนกว่า 300 คน หลังจากนั้นก็มีการก่อจลาจลครั้งใหญ่ที่จังหวัดอีลี่
โดยชนกลุ่มน้อยมุสลิม 50,000 คน และการจลาจลคราวนี้ได้ปรากฏเป็นข่าวครึกโครม
ไปทั่วโลก³⁷

๑ นโยบายแนวเด็ดขาดผสมการพัฒนาเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2001) ๑

นโยบายทั้งสองคือ “นโยบายจู่โจมให้หนัก” กับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ยังคงถูกใช้ต่อไป แต่ปรับการตีความนโยบายทั้งสองเสียใหม่ กล่าวคือ “นโยบายการจู่โจมให้หนัก” ต้องเน้นแก้ไขที่ต้นตอของปัญหา นั่นคือความเชื่อผิดๆ หรือคำสอนที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งทางการจีนเพิ่งเล็งเห็นว่าคำสอนของศาสนาอิสลามที่สร้างปัญหาคือคำสอนของสำนักคิด “วะหฺฮาบี”³⁸

สำหรับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ตีความใหม่โดยให้ความสำคัญกับการควบคุมการสอนศาสนาอย่างเคร่งครัด และการพัฒนาจีนในหลายด้าน ได้แก่ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ทางรถไฟ สนามบิน การตั้งมหาวิทยาลัย และการตั้งโรงพยาบาล เป็นต้น³⁹

1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย

1.1) เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามแนวคิดอันนำไปสู่การกระทำที่เป็นการแบ่งแยกดินแดน และทำลายบูรณภาพของประเทศ⁴⁰

1.2) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีน เพราะคิดว่าหากทำให้ชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ก็จะทำให้พวกเขาพึงพอใจที่จะเป็นประชาชนของจีนต่อไป และไม่เข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธในพื้นที่⁴¹

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย

2.1) การแพร่หลายของ “วะหฺฮาบี” ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก พร้อมกับแนวความคิดในการตั้งรัฐอิสลามเป็นประเด็นที่ทางการจีนหวาดระแวงมากที่สุด เพราะเกรงว่าจะยังเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การพยายามแบ่งแยกดินแดนจีนเจียงมากขึ้น ทั้งนี้ “วะหฺฮาบี” (Wahhabi) เป็นสำนักคิดอิสลามสำนักหนึ่งทีริเริ่มในศตวรรษที่ 18 โดยมุฮัมหมัด อิบน์อับดุลวะหฺฮาบ (Muhammad ibn-Abd-al-Wahab) นักปราชญ์แห่งคาบสมุทรอาหรับที่มุ่งฟื้นฟูหลักการบริสุทธิ์ของอิสลาม ท่ามกลางความเสื่อมถอยของสังคมท้องถิ่นอาหรับ และวิกฤติการล่าอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตกและถ่ายทอดผ่านสถาบันการศึกษาทั่วไปในประเทศมุสลิม บทบาทของมุฮัมหมัด อิบน์อับดุลวะหฺฮาบ ยังได้ส่งผ่านถึงสานุศิษย์ที่กระจายอยู่ทั่วโลกจนเกิดขบวนการฟื้นฟูอิสลามนาม “อิกวานอัล มุสลิมูน” หรือ “ภราดรภาพมุสลิม” ซึ่งมีอิทธิพลในการปฏิรูปสังคมผ่านการเคลื่อนไหวทางเมืองและการศึกษา และที่สำคัญคือมีบทบาทสูงในการต่อต้าน

จักรวรรดิอังกฤษในดินแดนอียิปต์และคาบสมุทรอาหรับรวมทั้งแนวความคิดในการตั้งรัฐอิสลาม ที่ใช้กฎหมายอิสลามเป็นกฎหมายในประเทศมุสลิม ดังนั้นสำนักคิดนี้จึงเป็นที่หวาดกลัวของชาติตะวันตกในเวลานั้นอย่างมาก ในปัจจุบันแม้ว่าหลักคำสอนของวะหะฮีย์เน้นที่เรื่องการปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดตามหลักการดั้งเดิมของศาสนาอิสลาม เช่น ไม่มีการจัดงานพิธีเมาลิด (งานรำลึกถึงวันประสูติของท่านศาสดามุฮัมมัด) หรือการสอนศาสนาโดยยึดถือตามคัมภีร์อัลกุรอานและแบบฉบับของศาสดามุฮัมมัดเท่านั้น เพราะถือว่าเป็นหลักการที่แท้จริง ในขณะที่สำนักคิดซุนนีย์ยังยึดถือหลักการของการวินิจฉัยและตีความปัญหาของบรรดานักปราชญ์มุสลิมเพิ่มอีก 1 ข้อ นอกเหนือจากหลักการของคัมภีร์อัลกุรอานและแบบฉบับของศาสดามุฮัมมัด แต่ชาติตะวันตกก็ยังคงหวาดกลัวประเด็นเรื่องแนวความคิดในการตั้งรัฐอิสลาม ทั้งยังเป็นประเด็นที่ทางการเงินหวาดระแวงมากที่สุดในช่วง ค.ศ 1997-2002 จีนจึงถือว่า “วะหะฮีย์” เป็นภัยคุกคามต่อประเทศ⁴²

2.2) สถานการณ์ทางการเมืองของจีนอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน ทั้งนี้เนื่องจากการป่วยที่ตามมาด้วยเสียชีวิตของเติ้งเสี่ยวผิงในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1997 ทำให้ทางการจีนมีความวิตกกังวลว่า กลุ่มก่อความไม่สงบหรือกลุ่มแบ่งแยกดินแดนจะฉวยโอกาสนี้ก่อความวุ่นวาย ดังนั้นผู้นำรุ่นใหม่จึงเร่งใช้มาตรการเด็ดขาดในการปราบปราม เพื่อไม่ให้เกิดการก่อความไม่สงบเพิ่มขึ้น

2.3) ในช่วง ค.ศ. 1996 มีการก่อจลาจลและชุมนุมประท้วงโดยชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงหลายครั้ง ซึ่งการที่รัฐบาลยิ่งทำการกวาดล้างก็ยิ่งนำไปสู่ความโกรธแค้นของประชาชน อันนำไปสู่การชุมนุมต่อต้านทางการต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ รัฐบาลจีนจึงคิดว่ามีความจำเป็นที่จะต้องดึงประชาชนจากฝ่ายกลุ่มก่อการมาอยู่ฝ่ายตน เพื่อให้การปราบปรามกลุ่มก่อความไม่สงบเป็นไปได้สะดวกขึ้น ด้วยเหตุนี้ทางการจีนจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเร็ว

3) แนวทางปฏิบัติ

3.1) แนวทางปฏิบัติหรือมาตรการของ “นโยบายจูโจมให้หนัก”

- ตั้ง “วะหะฮีย์” เป็นเป้าหมายในการปราบปรามและกวาดล้างผู้สอนศาสนา โดยเน้นที่อิหม่ามที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย ทั้งนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 มีการสอบสวนอิหม่ามว่ามีแนวคิดแบบ “วะหะฮีย์” หรือไม่ หากพบว่าอิหม่ามคนใดมีแนวคิดเช่นนั้น ก็จะถูกจับกุมไปลงโทษในฐานะนักโทษการเมือง⁴³

- กำหนด “วะหฺฮาบี” เป็นเป้าหมายในการปราบปรามและกวาดล้างประชาชนที่มีแนวคิดดุดอง (extremist) โดยทางการดำเนินการสอบสวนและกวาดจับประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ ตามจังหวัดที่มีมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ และยังได้ทำการจับกุมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่ตั้งชมรมเกี่ยวกับศาสนา หรือเผยแพร่คำสอนตามหลักศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นของสำนักคิดวะหฺฮาบีหรือไม่ก็ตาม ทางกรจะถือว่ากรตั้งชมรมเช่นนั้นเป็นการส่อเจตนาไม่สุจริตและอาจเป็นแหล่งระบาคของแนวคิดแบบวะหฺฮาบี มีรายงานว่าภายในเวลา 2 เดือนนับจากประกาศนโยบายในเดือนกุมภาพันธ์ 1997 ทางกรจีนจับกุมนักโทษการเมืองได้ถึง 2,700 คน⁴⁴

3.2) แนวทางปฏิบัติหรือมาตรการของ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน”

- ควบคุมการสอนศาสนาอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้มีการสอน “วะหฺฮาบี” ในมัสยิดหรือสถานศึกษา ตัวอย่างที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้คือ มีการให้ดำเนินการสิ่งที่เรียกว่า “การศึกษาความจริง” (Education in Truth) ในโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัย การศึกษานี้หมายถึงการศึกษาและวิจารณ์คำสอนทางศาสนา และตั้งคำถามว่า “ควรเชื่อเหตุผลหรือเชื่อพระเจ้า”⁴⁵ ทั้งนี้ได้มีการจัดการสัมมนาระหว่างอิหม่ามกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในหัวข้อ “การแลกเปลี่ยนประสบการณ์” (Exchange of Experience) เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการชี้แจงว่าในทัศนะของทางการ กิจกรรมทางศาสนาแบบใดที่ผิดกฎหมาย แนวคิดศาสนาแบบใดที่ไม่พึงประสงค์ ตำราศาสนาแบบใดที่ผิดกฎหมาย และอิหม่ามควรจัดการการสอนศาสนาในชั้นเรียนอย่างไร⁴⁶ นอกจากนี้ การควบคุมการสอนศาสนาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการสอนศาสนาอื่นๆ ด้วย

- วางแนวทางใหม่ในการสอนภาษาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการเผยแพร่แนวคิดที่ต่อต้านทางการจีน และประโยชน์ในการผสมผสานชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงเข้ากับวัฒนธรรมหลักแห่งชาติ โดยทางการจีนได้ดำเนินการควบคุมการสอนภาษาท้องถิ่นอย่างจริงจังด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- > ประกาศให้เลิกสอนภาษาท้องถิ่น (ภาษาอุยกูร์) ที่ใช้ตัวเขียนเป็นอักษรอาหรับ โดยสั่งห้ามในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ยกเว้นในมหาวิทยาลัยซินเจียง (Xinjiang University) อนุญาตให้ยังมีการสอนต่อไปได้ใน

สาขาวิชาวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี โดยให้เหตุผลว่าการใช้อักษรอาหรับทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ และเป็นการแปลกแยก⁴⁷

> กำหนดให้ใช้ตัวอักษรโรมันในการเขียนภาษาท้องถิ่น โดยเรียกว่าเป็นภาษา “ตัวเขียนใหม่” (New Script หรือ Yengi Yeziq) โดยให้เหตุผลว่าง่ายกว่าภาษาอาหรับ และสะดวกในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการใช้ในอินเทอร์เน็ต

> กำหนดภาษาถิ่นมาตรฐาน โดยกำหนดให้ภาษาที่พูดกันในนครอูรุมชี หรือภาษาแบบชาวอุยกูร์ภาคเหนือเป็นภาษามาตรฐาน ทั้ง ๆ ที่ภาษาที่ชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงส่วนใหญ่ใช้กันนั้นเป็นภาษาอุยกูร์ภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากการง่ายต่อข้าราชการจีนที่จะทำความเข้าใจ เพราะพวกเขาถูกฝึกให้ใช้ได้แต่ภาษาที่พูดกันในอูรุมชีซึ่งเป็นเมืองเอกของซินเจียงเท่านั้น⁴⁸

• พยายามผสมกลมกลืนชนกลุ่มน้อยมุสลิมให้เข้ากับชาวจีนฮั่น โดยทางการเงินได้ใช้วิธีการหลายอย่างในการพยายามผสมผสานชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงให้เข้ากับชาวจีนฮั่นและวัฒนธรรมจีน ดังนี้

> มีคำสั่งให้ผนวกรวมโรงเรียน โดยผนวกโรงเรียนของชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการเรียนการสอนเข้ากับโรงเรียนจีน เพื่อให้ นักเรียนชนกลุ่มน้อยมุสลิมหลอมรวมเข้ากับนักเรียนจีน อันจะส่งผลให้เด็กเหล่านั้นค่อย ๆ กลายเป็นจีนมากขึ้น รวมทั้งลดความสำคัญของภาษาท้องถิ่นให้เป็นเพียงวิชาเลือกเท่านั้น ทั้งนี้ก่อนการประกาศนโยบายดังกล่าว ทางการเงินเคยอนุญาตให้มีโรงเรียนที่สอนวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาท้องถิ่นได้ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีกฎเกณฑ์ว่าในระดับชั้นมัธยม เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อยมุสลิมทุกคนต้องเรียนภาษาจีนกลางเกินกว่าร้อยละ 50 ของการเรียนทั้งหมดในชั้นเรียน⁴⁹

> พัฒนาความรู้ภาษาจีนกลางในซินเจียงด้วยการมอบหมายให้มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมแห่งปักกิ่ง (Beijing Language and Culture University) พัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาจีนสำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแรก (Hanyu Shuiping Kaoshi-HSK) ให้กับซินเจียง เพื่อนำไปใช้สอนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และทำการจัดสอบวัดความรู้ภาษาจีนกลาง (Chinese Competence Test) สำหรับเด็กชนกลุ่มน้อยมุสลิมที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับชั้นก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความเป็นจีนหรือ

กลมกลืนกับสังคมจีน โดยการสอบครั้งแรกมีขึ้นในปี 1998

อนึ่ง หลักสูตร HSK จีนยึดถือว่าเป็นนโยบายสำคัญทั้งต่อภายในประเทศจีนและภายนอกประเทศจีน กล่าวคือ หลักสูตรนี้ช่วยให้ทางการจีนสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นทางสังคมในประเทศจีนที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติ และหลักสูตรนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ภาษาจีนกลางกลายเป็นภาษาสากลของโลก เช่นเดียวกับที่การสอบ TOEFL ส่งเสริมความเป็นภาษาสากลของภาษาอังกฤษของสหรัฐอเมริกา⁵⁰

> ส่งเสริมให้ชาวจีนฮั่นเข้าไปตั้งถิ่นฐานในจีนเจียง โดยรณรงค์ให้คนหนุ่มสาวชาวจีนฮั่นไปตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพในจีนเจียงตามนโยบาย “มุ่งตะวันตก” (Go West Policy) ที่รัฐบาลประกาศใน ค.ศ. 1996 อันเป็นนโยบายที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกของประเทศที่ยังยากจนและด้อยพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าขึ้น และให้ประชาชนในภาคตะวันตกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันตกของประเทศ การรณรงค์ประสบความสำเร็จอย่างมากเพราะทำให้มีชาวจีนฮั่นจำนวนหลายล้านคนหลั่งไหลเข้าไปตั้งถิ่นฐานในจีนเจียง⁵¹ แต่อย่างไรก็ตาม ในอีกมุมมองหนึ่งสิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลจีนในการกลืนชาติของชนกลุ่มน้อย

- การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนเจียง

การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในระหว่าง ค.ศ. 1997-2001 รัฐบาลจีนได้ทำการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในจีนเจียงขนานใหญ่ ทั้งเส้นทางรถไฟ ถนน การเดินเรือ และสนามบิน ดังนี้⁵²

ทางรถไฟ จีนสร้างทางรถไฟหลายสายในจีนเจียง ได้แก่ ทางรถไฟสายหลานโจว (Lanzhou)-จีนเจียง ซึ่งมีระยะทางกว่า 2,000 กิโลเมตร จากเมืองหลานโจวของมณฑลกานซู่ (Gansu) ทางตะวันออกของด่านอัลตาตอว์ (Alataw Pass) อยู่ทางตะวันตกสุดของจีน ซึ่งเป็นเส้นทางสายสำคัญที่เชื่อมตะวันออกกับตะวันตกของประเทศจีนเข้าด้วยกัน และเป็นทางรถไฟสายหลักที่เชื่อมจีนเจียงกับส่วนอื่นๆ ของประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีทางรถไฟสายคู่ขนานสายหลานโจว-อูรัมชี และทางรถไฟสายกอร์ลา (Korla)-คาซีอ (Kashi) ตัดผ่านภาคใต้ของจีนเจียง ซึ่งมีมูลค่า 2.4 พันล้านหยวน โดยเป็นส่วนเชื่อมต่อของเส้นทางรถไฟสายใต้ของจีนเจียงกับเส้นทางรถไฟวูซู่-ดำนอลา (Wusu-Ala Pass) ทางตอนเหนือ

ถนน มีการสร้างทางหลวงขยายไปสู่ทั่วทุกพื้นที่ ครอบคลุมร้อยละ 99 ของตำบลและหมู่บ้านทั้งหมด เมื่อถึงสิ้น ค.ศ. 2001 ระบบการคมนาคมขนส่งทางบกของจีนจึงประกอบด้วยทางหลวงระดับประเทศ 7 สาย และทางหลวงระดับภูมิภาค 62 สาย เชื่อมต่อจากจุดศูนย์กลางของอูร์มชี่กับมณฑลกานซู่และชิงไห่ทางตะวันออก เชื่อมกับเขตปกครองตนเองชนชาติทิเบตชิงไห่ทางใต้ ทั้งนี้จีนจึงมีทางหลวงระยะทางทั้งสิ้น 59,900 กิโลเมตร

การคมนาคมทางอากาศ มีการปรับปรุงและขยายสนามบินนานาชาติอูร์มชี่ ทำให้จีนจึงกลายเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนสนามบินมากที่สุดและมีเส้นทางการบินที่ยาวที่สุดในบรรดามณฑลทั้งหมดและเขตการปกครองต่างๆ ของจีน เส้นทางการบินภายในประเทศที่มีศูนย์กลางอยู่ที่อูร์มชี่ เดินทางไปสู่หลานโจว ซีอาน (Xi'an) ปักกิ่ง และเซี่ยงไฮ้ และมีเส้นทางบินภายในจีนเจียง คือ เดินทางไปสู่ฮามิ (Hami) กอร์ลา (Korla) กูซา (Kuqa) เหอเทียน (Hetian) คาชือ (Kashi) อักซุ (Aksu) อี้หนิง (Yining) คาราเมย์ (Karamay) ฟุหยุน (Fuyun) และอัลไต (Altay)

การสร้างงาน รัฐวิสาหกิจต่างๆ ของทางการจีนได้เข้าไปลงทุนในจีนเจียงในหลายธุรกิจ จนใน ค.ศ. 2000 มูลค่าการลงทุนโดยวิสาหกิจของรัฐในจีนเจียงมีสูงถึงร้อยละ 77.2 ของการลงทุนทั้งหมดในจีนเจียง⁵³ วิสาหกิจที่ลงทุนสูงที่สุดในจีนเจียงคือ ปิโตรจีน (Petro China) และบริษัทปิโตรเลียมแห่งชาติจีน (China National Petroleum Corporation : CNPC) ซึ่งเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โครงการลงทุนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ การลงทุนวางท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากจีนเจียงไปยังภาคตะวันออกของประเทศ ซึ่งโครงการนี้มีมูลค่าสูงถึง 1.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ⁵⁴ การลงทุนโดยวิสาหกิจของรัฐนี้สามารถสร้างงานในจีนเจียงได้มากถึง 6 แสนอัตรา⁵⁵

• การพัฒนาการศึกษาในจีนเจียงระหว่าง ค.ศ. 1997-2000 ทางการจีนได้ตั้งมหาวิทยาลัยในจีนเจียงเพิ่มอีก 14 แห่งเพื่อให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ จากเดิมที่มีอยู่เพียง 6 แห่ง และใน ค.ศ. 2001 ได้มีการสร้างมหาวิทยาลัยเพิ่มอีก 6 แห่ง รวมมีมหาวิทยาลัยในจีนเจียงทั้งสิ้น 26 แห่ง ในจำนวนนี้มี 9 แห่งที่เปิดสอนระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยทั้ง 26 แห่งในจีนเจียงสามารถรองรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ราว 147,600 คน⁵⁶

• การควบคุมวรรณกรรมภาษาท้องถิ่น ทางการจีนทำการควบคุม

วรรณกรรมภาษาถิ่นอย่างเข้มงวด มีการนำวรรณกรรมจำนวนมากที่วางขายในร้านหนังสือและวรรณกรรมที่เก็บในห้องสมุดไปเผา เพราะถือว่าขัดต่อการพยายามผสมผสานชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงเข้ากับสังคมจีน และนโยบายที่ต้องการให้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ในช่วงเวลานี้ยังห้ามพูดถึงศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในสื่อต่าง ๆ⁵⁷

- การควบคุมหนังสือประวัติศาสตร์ จีนได้ตรวจสอบตำราประวัติศาสตร์ขนานใหญ่ใน ค.ศ. 1999 และได้เผาทำลายตำราประวัติศาสตร์จำนวนมากตลอดช่วง ค.ศ. 1999-2001 ตำราเหล่านี้ทางการจีนพิจารณาว่าเป็น “ประวัติศาสตร์ที่ผิดพลาด” ซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศและส่งเสริมการแบ่งแยกดินแดน โดยตำราประวัติศาสตร์ที่ถูกเผาทั้งส่วนใหญ่ตรวจพบที่เมืองคาซการ์ ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของเตอร์กิสถานตะวันออก⁵⁸

4) ผลของการแก้ไขปัญหา

การบีบบังคับเรื่องการสอนศาสนา การสอนภาษา การกีดกันทางวัฒนธรรม และที่สำคัญที่สุดคือการตั้งวะหฺฮาบีเป็นเป้าหมายในการกวาดล้าง ได้สร้างความโกรธแค้นให้กับชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงอย่างมาก พวกเขาทำการแก้แค้นโดยสังหารข้าราชการชาวฮั่นจำนวนมาก⁵⁹ นอกจากนี้ความรู้สึกไม่พอใจเช่นนี้ไม่ได้จำกัดวงอยู่เฉพาะชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงอีกต่อไป แต่ได้ขยายวงไปสู่ชนกลุ่มน้อยมุสลิมทั่วประเทศจีน พวกเขาแสดงความเห็นอย่างเปิดเผยว่าไม่พอใจต่อการตั้งวะหฺฮาบีเป็นเป้าหมายในการปราบปราม เพราะอันที่จริงแล้ววะหฺฮาบีเป็นสำนักคิดหนึ่งของศาสนาอิสลามที่มีประชาชนทั่วโลกให้ความเชื่อถือ และยังเป็นสำนักคิดที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลของประเทศซาอุดีอาระเบียด้วย⁶⁰

ความโกรธแค้นต่อทางการจีนในเรื่องนี้ รวมทั้งความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่อชะตากรรมของชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงได้แพร่ไปยังภายนอกประเทศด้วย สื่อมวลชนและองค์การสิทธิมนุษยชนหลายแห่งของชาติตะวันตกให้ความสนใจเกี่ยวกับข่าวของซินเจียงและเพิ่งเล็งเห็นว่าทางการจีนได้ทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียง⁶¹ กลุ่มก่อการร้ายหลายกลุ่มในต่างประเทศที่ไม่เคยสนใจขบวนการแบ่งแยกดินแดนและการก่อความไม่สงบของกลุ่มติดอาวุธในซินเจียง ได้หันมาให้ความสนใจและได้สร้างเครือข่ายช่วยเหลือกิจกรรมของกันและกัน จนทำให้มีการก่อ

วินาศกรรมต่อทรัพย์สินในต่างประเทศและสังหารชาวจีนอื่นในต่างประเทศ โดยครั้งที รุนแรงที่สุดสำหรับทางการจีนคือ เหตุการณ์ที่นักการทูตระดับสูงของจีนถูกสังหารอย่าง อุกอาจกลางถนนในกรุงบิซเกก ประเทศคีร์กีซสถาน พร้อมกับนักธุรกิจสัญชาติจีน การพยายามผสมกลมกลืนชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงให้เข้ากับชาวจีนอื่นด้วยการ สนับสนุนให้ชาวจีนอื่นอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในซินเจียง ทำให้ประชากรจีนอื่นใน ซินเจียงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือทำให้ชาวจีนอื่นมีสัดส่วนในซินเจียงร้อยละ 40.58 ของจำนวนประชากรในซินเจียงทั้งหมด 18.46 ล้านคน จากเดิมที่มีประชากร ไม่ถึงร้อยละ 5 ใน ค.ศ. 1953⁶² การที่มีชาวจีนอื่นเข้าไปอยู่ในซินเจียงมากเช่นนี้ ประกอบกับจีนนำมาตรการเลือกปฏิบัติมาใช้ในซินเจียง ก็ยิ่งเป็นการกดดันและบั่นทอน โอกาสของชนกลุ่มน้อยมุสลิมมากขึ้น ตัวอย่างเช่นในเรื่องการศึกษา มีนักศึกษา ชนกลุ่มน้อยเพียง 65,100 คน ในมหาวิทยาลัย 26 แห่งที่มีนักศึกษารวมกัน 147,600 คน นอกจากนี้ การที่ซินเจียงมีประชากรมากขึ้นอย่างรวดเร็ว นำไปสู่ปัญหา ด้านนิเวศวิทยาในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ของซินเจียงเป็นทะเลทราย มีแหล่งน้ำ อย่างจำกัด การมีประชากรมากส่งผลต่อปริมาณน้ำในการอุปโภคบริโภค และยังส่งผล ต่อการกำจัดน้ำเสียและขยะอีกด้วย⁶³

สำหรับด้านเศรษฐกิจ เป็นความจริงที่จีนสามารถพัฒนาซินเจียงได้อย่าง รวดเร็ว และสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจให้กับซินเจียง อย่างไรก็ดี การกระจาย โอกาสให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง เพราะปัญหาการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ทางการ เป็นเหตุให้ความมั่งคั่งมักตกอยู่ในมือผู้มีอิทธิพลบางกลุ่ม และ ชาวจีนอื่นซึ่งเป็นผู้มาอยู่ใหม่ในสายตาของชาวมุสลิม ส่วนที่เหลือก็ตกอยู่ในมือชาว มุสลิมที่อยู่ในเมืองใหญ่ ซึ่งมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับระบบเศรษฐกิจและ สังคมแบบใหม่ได้ดีกว่า งานและโอกาสดี ๆ ในชีวิตตกเป็นของบัณฑิตจบใหม่ชาวจีน อื่นและชาวมุสลิมที่เป็นคนเมือง ในขณะที่ชาวมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ใช่คนเมืองและปรับตัว ไม่ทันยังคงยากจน ไม่มีงานทำ และด้อยโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาจึงกลายเป็น สิ่งที่เพิ่มช่องว่างและความแตกต่างของคนยิ่งขึ้น เด็กหนุ่มที่สิ้นหวังในชนบทหันไปร่วม กับกลุ่มติดอาวุธและก่อเหตุรุนแรงเพิ่มขึ้น⁶⁴ โดยเฉพาะในช่วง ค.ศ. 1998-2000

๑๑. นโยบายแนวประนีประนอม (ค.ศ. 2002-2007) ๑

ในช่วง ค.ศ. 2002 เป็นการนำผลของนโยบายในช่วง ค.ศ. 1997-2001 มาพิจารณาประกอบการตีความนโยบายทั้งสอง คือ “นโยบายจู่โจมให้หนัก”

กับ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ซึ่งนำไปสู่การตีความใหม่และวางมาตรการใหม่ในการดำเนินนโยบาย โดย “นโยบายจู่โจมให้หนัก” มีการเปลี่ยนโดยยกเลิกการกำหนดว่า “वेशีฮาบี” เป็นเป้าหมายในการปราบปราม ไปสู่การตีความใหม่ว่า นโยบายนี้ควรมีขอบเขต ดังนี้⁶⁵

ประการแรก การแก้ปัญหาโดยมุ่งเน้นการทำลายเครือข่ายความช่วยเหลือและร่วมมือระหว่างกลุ่มติดอาวุธในประเทศกับขบวนการก่อการร้ายในต่างประเทศอย่างจริงจัง

ประการที่สอง การปราบปราม “สามสิ่งชั่วร้าย” (Three Evils) ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของจีน ได้แก่ การก่อความไม่สงบ/การก่อการร้าย การแบ่งแยกดินแดน และกลุ่มที่มีแนวคิดดกอบ (Extremism)⁶⁶

ประการที่สาม การกวาดล้างการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การกระจายความมั่งคั่งในจีนเจียงเป็นไปโดยไม่ทั่วถึง เพราะตกอยู่ในมือเจ้าหน้าที่รัฐและพวกพ้อง โดยทางการจีนมองว่าปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้เองเป็นต้นตอที่ทำให้มุสลิมในจีนเจียงเกลียดชังทางการจีนมาก แม้ว่าทางการจีนจะได้พยายามพัฒนาความเจริญ สร้างงาน และสร้างโอกาสให้แก่มุสลิมในพื้นที่มาตลอดตั้งแต่ ค.ศ. 1997-2001⁶⁷

ส่วน “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลายด้าน” ถูกตีความใหม่ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นควรทำต่อไป แต่ต้องทำให้ชนกลุ่มน้อยมุสลิมรู้สึกดีต่อทางการจีนด้วย โดยทำให้พวกเขาารู้สึกว่าการเป็นประชาชนจีน เป็นสิ่งที่ไม่ได้สร้างผลในทางลบต่ออัตลักษณ์ของพวกเขามากเกินไป แต่ในทางตรงข้ามพวกเขากลับยังสามารถเป็นประชาชนจีนโดยรักษาอัตลักษณ์และศักดิ์ศรีในตัวเองได้ และการร่วมมือกับทางการจีนก็ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้นด้วย⁶⁸

1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย

ทางการจีนอธิบายเป้าหมายของนโยบาย “จู่โจมให้หนัก” ที่ใช้ในจีนเจียงใน ค.ศ. 2002 ว่าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ 5 ประการ⁶⁹ ดังต่อไปนี้

1.1) เพื่อปราบปรามการก่อวินาศกรรมให้สิ้นซาก

1.2) เพื่อปราบปรามการฆาตกรรม ที่เป็นส่วนหนึ่งของการก่อความไม่สงบ/การก่อการร้าย

1.3) เพื่อปราบปรามการกระทำที่เป็นการแบ่งแยกดินแดน และ

ทำลายบูรณภาพของประเทศ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายขบวนการก่อการร้ายในต่างประเทศ

1.4) เพื่อปราบปรามการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมายตามแนวชายแดนระหว่างจีนเจียงกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียกลางและเอเชียใต้ ซึ่งมีทั้งการค้าอาวุธสงคราม การค้ายาเสพติด และสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ

1.5) เพื่อสานต่อการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในจีนเจียงที่เริ่มไว้แล้วตั้งแต่ ค.ศ. 2001

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย

2.1) กลุ่มติดอาวุธที่จีนเรียกว่า “ผู้ก่อการร้ายเตอร์ริสตามตะวันออก” ได้สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับขบวนการก่อการร้ายนอกประเทศ โดยได้รับการถ่ายทอดอุดมการณ์ การฝึกการสู้รบและอาวุธ รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงิน และได้ดำเนินการก่อความไม่สงบต่อทั้งทรัพย์สินของทางการจีนและชีวิตของชาวจีนฮั่นในต่างประเทศตลอดในระหว่าง ค.ศ. 1997-2001 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาสถานทูตและการสังหารเจ้าหน้าที่การทูตของจีนในต่างประเทศ เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้จีนเห็นว่าเงินจำเป็นต้องร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ เพื่อปราบปรามและป้องกันการก่อความไม่สงบเหล่านี้

2.2) จีนเจียงมีชายแดนติดกับประเทศต่างๆ ถึง 8 ประเทศ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือติดกับมองโกเลีย ชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ และตะวันตกติดกับรัสเซีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน ปากีสถาน อินเดีย และอัฟกานิสถาน ทำให้ยากต่อการปราบปรามกลุ่มก่อความไม่สงบ เพราะการหลบหนีออกนอกประเทศสามารถทำได้หลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางที่สะดวกต่อการเดินทาง คือเป็นช่องเขา มี 2 ช่องทาง กล่าวคือ จีนเจียงมีช่องทางติดต่อกับคีร์กีซสถานที่มีช่องเขาทรูการ์ต (Torugart Pass) และมีถนนหลวงคาราโครัม (The Karakorum highway-KKH) เชื่อมระหว่างกรุงอิสลามาบัดของปากีสถานกับคาซการ์โดยผ่านช่องเขาคุนเจอร์บ (Khunjerab Pass) ดังนั้น จีนจะไม่สามารถปราบปรามกลุ่มติดอาวุธที่ก่อความไม่สงบอย่างได้ผลได้เลย หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียกลาง

2.3) การมุ่งเป้าหมายของการปราบปรามไปที่ “วะหฺฮาบี” สร้างผลเสียมากกว่าผลดี ดังนั้น จีนจึงจำเป็นต้องระบุเป้าหมายใหม่โดยกระทบและพาดพิงถึง

ศาสนาให้น้อยที่สุด ดังนั้นเป้าหมายใหม่จึงกลายเป็น “สามสิ่งชั่วร้าย” ดังที่กล่าว
ไปแล้วข้างต้น

2.4) ผลจากการใช้นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ แต่กดดันและบีบคั้น
ด้านศาสนา วัฒนธรรม และภาษา กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนไม่พอใจทางการเงิน
และเป็นฝ่ายตรงข้ามกับทางการเงินมากขึ้น เท่ากับทางการเงินมีศึกหลายด้านทั้งกับกลุ่ม
ก่อความไม่สงบและกับประชาชนของตนเอง สถานการณ์เช่นนี้ทำให้เงินต้องทบทวน
มาตรการในการจัดการกับชนกลุ่มน้อยมุสลิมในจีนเจียงด้วยการดึงประชาชนกลับมา
เป็นฝ่ายของทางการ

3) แนวทางปฏิบัติ

3.1) แนวทางปฏิบัติของ “นโยบายจูโจมให้หนัก” รัฐบาลจีนดำเนินการ
หลายแนวทางเพื่อปฏิบัติตาม “นโยบายการจูโจมให้หนัก” ที่ถูกตีความใหม่ ดังนี้

- ตั้งเป้าการปราบปรามไปที่ “สามสิ่งชั่วร้าย” เงินเปลี่ยนเป้าหมาย
การปราบปรามไปสู่สามสิ่งที่กระทบต่อความมั่นคงของเงินอย่างแท้จริง โดยหลีกเลี่ยง
การพาดพิงถึงศาสนา เพื่อลดความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกประเทศ

- เพิ่มการควบคุมตามแนวชายแดนจีนเจียง โดยในปลาย ค.ศ.
2002 จีนส่งทหารจำนวน 4 หมื่นนายเข้าไปตั้งกำลังตามแนวชายแดนระหว่าง
จีนเจียงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสกัดเส้นทางที่กลุ่มติดอาวุธต่าง ๆ ใช้ลักลอบ
หลบหนีเข้าไปพักพิงและซ่อนสมุทกกำลังในต่างประเทศ นอกจากนี้จีนยังประกาศควบคุม
การสำรวจพื้นที่และการเขียนแผนที่โดยชาวต่างชาติอย่างเข้มงวด ว่าจะต้องมีการขอ
อนุญาตทุกครั้งและต้องมีหน่วยงานในประเทศจีนเป็นผู้ค้ำประกัน มิฉะนั้นจีนจะลงโทษ
อย่างหนักเพราะเกรงว่าข้อมูลและแผนที่เหล่านั้นจะถูกนำไปใช้ในกิจกรรมของ
ขบวนการก่อความไม่สงบ/ขบวนการก่อการร้าย⁷⁰

- สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการต่อสู้กับ “สามสิ่งชั่วร้าย”
ตั้งแต่ ค.ศ. 2002 จีนได้สร้างความร่วมมือกับนานาประเทศในการปราบปรามกลุ่มติด
อาวุธในการก่อความไม่สงบ/ก่อการร้าย แบ่งแยกดินแดน ตลอดจนกลุ่มที่มีแนวคิด
ตกขอบ โดยร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

3.2) แนวทางปฏิบัติของ “นโยบายจัดการแบบผสมผสานหลาย
ด้าน” ได้แก่

- การนิรโทษกรรมนักโทษการเมือง ทางการเงินได้ทำการปล่อยตัว

และนิรโทษกรรมนักโทษการเมืองจำนวนมากที่เคยถูกจับกุม และต้องโทษระหว่างทศวรรษที่ 1970-1990 ทั้งนี้ก็เพื่อลดความตึงเครียดภายในประเทศที่ชนกลุ่มน้อยมุสลิมรู้สึกเกลียดชังทางการเงินมากขึ้นทุกขณะ⁷¹

- การพัฒนาเศรษฐกิจภายในของจีนเจียง ทางการเงินสานต่อการพัฒนาจีนเจียงที่เริ่มไว้ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 เรื่อยมาจนกระทั่งถึง ค.ศ. 2007 ทั้งนี้ทางการเงินได้บรรจุกการพัฒนาจีนเจียงเป็นเป้าหมายสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 (ค.ศ. 2006-2010) โดยให้ความสำคัญกับจุดหมาย 3 ประการคือ 1) การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อเปิดพื้นที่ที่ล้าหลังและห่างไกลให้เชื่อมกับโลกภายนอกได้ 2) พัฒนาการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 3) สร้างงานให้กับประชาชนในพื้นที่

สำหรับด้านการพัฒนาเส้นทางคมนาคมนั้น ทางการเงินได้ดำเนินการดังนี้ ใน ค.ศ. 2003 ได้ทุ่มงบประมาณ 52 พันล้านหยวน (6.67 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) สร้างสนามบินภายใต้การดูแลของหน่วยบริหารทั่วไปด้านการบินพลเรือนแห่งประเทศจีน (The General Administration of Civil Aviation of China-CAAC) ทั้งนี้ จะมีการสร้างสนามบินในจีนเจียงเพิ่มอีก 4 แห่ง จากเดิม 16 แห่งเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อระหว่างเมืองต่างๆ ในจีนเจียงและการติดต่อระหว่างจีนเจียงกับโลกภายนอก⁷² จีนได้กู้เงินจากธนาคารโลก 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสร้างทางรถไฟในจีนเจียง การเพิ่มทางรถไฟนี้จะเชื่อมเส้นทางคมนาคมระหว่างจีนเจียงกับมณฑลอื่นๆ อีกหลายแห่ง รวมทั้งเชื่อมไปถึงชายแดนเวียดนามด้วย⁷³ และในปีเดียวกันนี้สร้างถนนตัดผ่านทะเลทรายตากลามากันแห่งที่ 2 ความยาว 425 กิโลเมตร จากทางใต้ของจีนเจียงไปโศทาน (Hotan) ใน ค.ศ. 2004 ทางการเงินลงทุน 2.3 พันล้านหยวน (294 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) สร้างทางหลวงความยาว 657 กิโลเมตร เชื่อมอูรัมชีกับเมืองฮอร์กอส (Horgos) ที่เป็นด่านชายแดนระหว่างจีนกับคาซัคสถาน ทางการเงินคิดว่านอกจากการสร้างถนนจะเป็นการพัฒนาการขนส่งสินค้าอันจะก่อให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจแล้ว การสร้างถนนยังจะช่วยเปิดดินแดนที่ล้าหลังและเข้าถึงได้ยากให้มีความพลุกพล่าน เป็นการช่วยแก้ปัญหาการหลบซ่อนของกลุ่มติดอาวุธได้อีกทางหนึ่ง⁷⁴

ด้านการพัฒนาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น จีนร่วมมือกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations

Development Program : UNDP) จัดทำโครงการขจัดความยากจนในจีนเจียงเป็นเงิน 8.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อส่งเสริมการเกษตรในภาวะที่มีปริมาณน้ำจำกัดหรือปลูกพืชในทะเลทรายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเกษตรของจีนเจียงและการพัฒนาพลังงานสะอาดในจีนเจียง⁷⁵ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ยังกำหนดให้มีการพัฒนาการนำทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในจีนเจียงมาใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น โดยมีเป้าหมายให้ผลิตน้ำมันได้ขึ้นต่อวันละ 70,200 ตัน จากเดิมที่เคยผลิตได้ปีละ 7 หมื่นตันในช่วงทศวรรษที่ 1960 และอีกโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญทั้งต่ออุตสาหกรรมของจีนเจียงและอนาคตด้านพลังงานของจีนก็คือ โครงการสร้างท่อน้ำมันจากจีนเจียงไปหลานโจวเมืองเอกของกานซู ยาว 355 กิโลเมตร และสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติแห่งที่ 2 มูลค่า 42 พันล้านหยวน (5.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ความยาว 4,000 กิโลเมตร ซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากอูร์มชีแล้วผ่านไปยัง 10 มณฑลในตอนกลางและตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ

ทรัพยากรในจีนเจียงยังหมายรวมถึง ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย จีนเจียงมีธรรมชาติที่งดงามแปลกตาอย่างที่หาที่อื่นใดในโลกได้ยาก มีโบราณสถานงดงามที่สะท้อนถึงอารยธรรมอันเก่าแก่และรุ่งเรือง และมีชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่งามแปลกตาน่าสนใจ ทั้งนี้ทางการจีนได้ดำเนินการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประเภทนี้ ด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจีนเจียงตั้งแต่ ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา ทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของจีนเจียง ปรากฏว่าใน ค.ศ. 2006 มีชาวต่างชาติไปท่องเที่ยวในจีนเจียงมากถึงประมาณ 362,000 คน ทำรายได้เข้าสู่จีนเจียง 128 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีนักท่องเที่ยวในประเทศไปเที่ยวจีนเจียง 16.61 ล้านคนเป็นรายได้ 1.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ปัจจุบันมีบริษัทนำเที่ยว 378 แห่งในจีนเจียง ในอีกทางหนึ่งการท่องเที่ยวจึงเป็นแหล่งอาชีพของประชาชนในจีนเจียงอีกด้วย⁷⁶

สำหรับการสร้างงานให้กับประชาชนในพื้นที่ ทางการจีนได้ส่งเสริมให้ทั้งบริษัทของจีนและบริษัทของต่างชาติเข้าไปลงทุนในจีนเจียง บริษัทต่างชาตินิยมไปลงทุนในจีนเจียงในกิจการด้านปิโตรเคมีซึ่งรัฐบาลจีนส่งเสริมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเข้าไปลงทุนในการผลิตอาหารฮาลาลแล้วส่งไปขายยังเอเชียกลาง⁷⁷

• การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนเจียงกับเอเชียกลาง ใน ค.ศ 2002 จีนจึงใช้นโยบายยกระดับความสำคัญของจีนเจียงและวัฒนธรรม

มุสลิมด้วยการส่งเสริมบทบาทให้มุสลิมในจีนเจียงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของจีนในการร่วมมือและติดต่อกับประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization-SCO) ซึ่งเป็นองค์การความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียกลางที่จีนและรัสเซียร่วมกันก่อตั้งกับประเทศคาซัคสถาน ทาจิกิสถาน คีร์กีซสถาน และอุซเบกิสถาน ซึ่งล้วนเป็นประเทศมุสลิมทั้งสิ้น จีนอาศัยลักษณะพิเศษของชาวจีนเจียงที่มีเชื้อชาติ ภาษา และศาสนาเหมือนประชาชนในประเทศเอเชียกลางให้เป็นประโยชน์ในการร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยฟื้นฟูเส้นทางการค้าชายแดนและส่งเสริมให้จีนเจียงเป็นเขตอุตสาหกรรมผลิตอาหารสาลาดส่งออกไปยังเอเชียกลาง รวมทั้งส่งเสริมให้จีนเจียงมีบทบาทในการติดต่อด้านการค้าและการลงทุนกับอิหร่าน และประเทศอื่นๆ ในตะวันออกกลางด้วย

จีนมีนโยบายใช้จีนเจียงเป็นสะพานเชื่อมจีนกับเอเชียกลาง โดยสร้างถนน 75 สายเชื่อมต่อกับคาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน และมองโกเลีย จีนร่วมมือกับเอเชียกลางเชื่อมโยงเส้นทางการบิน โดยปัจจุบันมีเส้นทางการบินจากอูรูมชีไปยังเมืองสำคัญต่างๆ ในเอเชียกลางถึง 96 เส้นทาง จีนยังได้ทำความตกลงให้ด้านการค้าตามแนวชายแดนจีนกับคาซัคสถานเป็นด่านปลอดภาษี ทั้งภาษีสินค้า ภาษีการลงทุน และค่าธรรมเนียมการข้ามแดน ในเมืองฮอร์กอสไคในฝั่งจีนเจียงยังมีการตั้งหน่วยราชการต่างๆ ไว้อำนวยความสะดวกให้กับนักธุรกิจอย่างครบวงจร จีนยังได้พัฒนาด้านการค้าอีก 28 ด้าน เป็นด่านปลอดภาษี และยังสามารถเจรจากับประเทศสมาชิก SCO อื่นๆ เพื่อร่วมมือกันทางการค้า โดยเริ่มจากการใช้อัตราภาษีอัตราเดียวกัน และกำลังอยู่ในขั้นตอนเจรจาเพื่อเริ่มจัดตั้งเขตการค้าเสรี⁷⁸

จีนฟื้นฟูความสำคัญของเมืองคาซการ์ที่เคยเป็นเมืองหลวงของสาธารณรัฐเตอร์กิสถานตะวันออกขึ้นมาอีกครั้ง หลังจากที่พยายามทำลายความสำคัญ of คาซการ์มาตลอด จนทำให้คาซการ์กลายเป็นแหล่งสำคัญของกลุ่มขบวนการก่อการร้าย ใน ค.ศ. 2004 จีนทำให้คาซการ์กลายเป็นเมืองสำคัญในการเชื่อมจีนเข้ากับเอเชียกลางและเอเชียใต้ เช่นเดียวกับที่เคยเป็นมาในยุคที่เส้นทางสายไหมเฟื่องฟูในอดีต⁷⁹

- การส่งเสริมวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยมุสลิม

- > การส่งเสริมการใช้ภาษาท้องถิ่น จีนได้หันมาส่งเสริมวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยมุสลิมอีกครั้ง โดยให้มีการฟื้นฟูการสอนภาษาที่มีคนพูด

มากที่สุดท้องถิ่นคือ “ภาษาอุยกูร์” ใน ค.ศ. 2004 สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้หันไปทำการสอนแบบสองภาษา การที่จีนมีนโยบายเช่นนี้เพราะเล็งเห็นว่าภาษาท้องถิ่นทำให้จีนเจียงเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียกลาง หากจีนต้องการใช้จีนเจียงเป็นสะพานเชื่อมต่อกับเอเชียกลาง จีนก็จำเป็นต้องอนุญาตให้มีการสอนภาษาท้องถิ่น รวมทั้งอนุญาตให้กลับไปใช้ตัวอักษรอาหรับอีกครั้ง⁸⁰ ทั้งนี้ภาษาอุยกูร์มีคนใช้ 3 แสนคนในคาซัคสถาน 1 แสนคน ในคีร์กีซสถาน และ 4 หมื่นคนในอุซเบกิสถาน⁸¹

ตั้งแต่ ค.ศ. 2002 เป็นต้นมา คณะกรรมการตัวอักษรและภาษาแห่งชาติ (The National Language and Script Working Committee) ได้ให้ทุนสนับสนุนการแปลหนังสือ และตำราภาษาจีนเป็นภาษาถิ่นของจีนเจียง ทำให้มีหนังสือและตำราภาษาถิ่นเกิดขึ้นมากมาย⁸²

นอกจากนี้ ยังมีการตั้งสถานีโทรทัศน์สำหรับชนกลุ่มน้อยมุสลิมขึ้น 16 สถานี ใน 16 เมือง เพื่อเผยแพร่ข่าวสารแก่ชนกลุ่มน้อยมุสลิมโดยใช้ภาษาถิ่นของพวกเขาออกอากาศ ในครั้งนี้ทางการจีนลงทุนถึง 1.3 ล้านหยวนเพื่อแปลข่าวจากภาษาจีนกลางของสถานีโทรทัศน์กลางแห่งจีน (The China Central Television Station) และสถานีสื่อสารมวลชนประชาชนกลาง (The Central People’s Broadcasting Station) เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยมุสลิม⁸³

> การส่งเสริมวรรณกรรมภาษาท้องถิ่น ตั้งแต่ ค.ศ. 2002 รัฐบาลจีนเริ่มส่งเสริมวรรณกรรมท้องถิ่น ด้วยการตีพิมพ์ผลงานของนักเขียนท้องถิ่นที่เคยเป็นสิ่งต้องห้ามตั้งแต่สมัยปฏิวัติวัฒนธรรมและเคยถูกทางการนำไปเผาทิ้งใน ค.ศ. 1992 เช่น วรรณกรรมของ Abdurehim Otkur และ Dehqan Bolmaqtas วรรณกรรมของทั้งสองคนนี้พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้นำมาตีความใหม่ และพบว่าเป็นมีเนื้อหาที่สร้างสรรค์สังคมมาก เนื่องจากกล่าวถึงความทุกข์ยากของเกษตรกรและคนยากจนในจีนเจียงที่ต้องต่อสู้กับพวกโจรและพ่อค้าหน้าเลือด ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนมองว่าเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกด้านความเท่าเทียมกันในสังคม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการตีพิมพ์ของนักเขียนรุ่นใหม่ ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของชนกลุ่มน้อยอีกหลายคน เช่น Asat Sulayman เป็นต้น⁸⁴

> การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาของมุสลิม ในอดีตชาวจีนที่ต้องการไปประกอบพิธีฮัจญ์ในประเทศซาอุดีอาระเบียจะใช้วิธีเดินทางเข้าจากจีนไปสู่ประเทศอื่นแล้วจึงเดินทางไปซาอุดีอาระเบีย จึงทำให้การไปประกอบพิธีฮัจญ์เป็นเรื่อง

ลำบากอย่างมาก และผู้แสวงบุญก็มักตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพว่าจะพาไปประกอบพิธีฮัจญ์อยู่เสมอ จนใน ค.ศ. 2003 จีนจึงอนุญาตให้สมาคมอิสลามแห่งประเทศไทย (The Islamic Association of China : IAC) ดำเนินการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่มุสลิมที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่ประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นครั้งแรก โดย IAC เป็นผู้ขึ้นทะเบียนรายชื่อคนตามจำนวนที่ได้รับอนุญาตจากประเทศซาอุดีอาระเบีย อำนวยความสะดวกในการขอวีซ่า การจัดหาที่พักในซาอุดีอาระเบีย การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย และการทำพิธีฝังศพหากเสียชีวิตระหว่างการจาริกแสวงบุญ

ใน ค.ศ. 2005 จีนทำความตกลงกับซาอุดีอาระเบียว่าชาวจีนมุสลิมที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ไม่ต้องขอวีซ่า ทำให้มีมุสลิมในจีนรวมทั้งมุสลิมจากจีนเฉียงเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์มากขึ้นอย่างมากใน ค.ศ. 2006 นอกจากนี้จีนได้เปิดเที่ยวบินพิเศษ 31 เที่ยวบินจากอูรุมชีไปนครมาดิเนห์ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน-17 ธันวาคม 2006 ทำให้มีผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์จากจีนถึง 9,785 คน ในจำนวนนี้ร้อยละ 40 เป็นมุสลิมจากจีนเฉียง นอกจากนี้ยังมีมุสลิมจากจีนเฉียงอีกประมาณ 4,700 คนเดินทางข้ามชายแดนเข้าไปในปากีสถาน เพื่อใช้โควตาที่ปากีสถานได้รับอนุญาตจากซาอุดีอาระเบียเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์⁵⁵

- การเชิดชูประวัติศาสตร์จีนเฉียงในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์จีนใน ค.ศ. 2001 ทางกรีนได้ตีความประวัติศาสตร์จีนใหม่ว่าไม่ได้เกิดขึ้นจากการสร้างชาติเพียงลำพังของ “จีนอัน” แต่ความเป็นชาติจีนเกิดขึ้นจากการร่วมกันสร้างของชนหลายเผ่าพันธุ์ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1982 ก็ได้ระบุไว้โดยทันท่วงทีว่า “ทุกชาติพันธุ์ได้ร่วมกันสร้างอารยธรรมที่เข้มแข็ง และประวัติศาสตร์อันรุ่งเรืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน” ดังนั้น ทางกรีนจึงพิจารณาอนุญาตการตีพิมพ์ตำราประวัติศาสตร์หลายเล่ม ที่มีเนื้อหากล่าวถึงการร่วมมือของชนกลุ่มน้อยมุสลิมในการสร้างชาติจีน เช่น เรื่องที่มุสลิมร่วมมือกับรัฐบาลจีนในการสร้างสรรค์การค้าอันรุ่งเรืองบนเส้นทางสายไหม จนทำให้จีนเจริญมั่งคั่งและได้แลกเปลี่ยนศิลปวิทยาการกับอาณาจักรอันไกลโพ้น เรื่องการที่แม่ทัพจีนอันที่ชื่อ “บันจ้าว” (Ban Chao) ได้ช่วยปราบปรามโจรที่ปล้นสะดมพ่อค้าตามเส้นทางสายไหม และเรื่องราวของ “ฉางฉี” (Cang Ci) ข้าหลวงจีนที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเส้นทางสายไหม เป็นต้น

อนึ่ง ทางกรีนยังส่งเสริมให้พิมพ์หนังสือประวัติศาสตร์สำหรับเด็ก โดยให้มีภาพประกอบในลักษณะเป็นการดูสนส้นสวยงาม เพื่อใช้สอนในโรงเรียนประถมด้วย⁵⁶

4) ผลของการแก้ไข้ปัญหา

ผลจากการปรับนโยบายของทางการเงินได้ส่งผลดีต่อสถานการณ์อย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนของความร่วมมือกับต่างประเทศนั้น ทำให้กลุ่มติดอาวุธที่ก่อความไม่สงบหรือก่อการร้ายอ่อนแอลงเพราะขาดความสนับสนุนและที่פקพิง ตัวอย่างที่สำคัญที่สุดคือ ความร่วมมือระหว่างจีนกับปากีสถานนำไปสู่ผลสำเร็จในการร่วมกันปราบปรามการก่อการร้ายอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมใน ค.ศ. 2003 กล่าวคือ สามารถร่วมกันทำลายฐานฝึกปฏิบัติการของ ETIM ในเขตแดนปากีสถานได้สำเร็จ และ Hasan Mahsum ผู้นำของ ETIM ได้ถูกทหารปากีสถานสังหารจนเสียชีวิตเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2003⁸⁷ และหลังจากนั้นยังมีการร่วมกันทำลายฐานฝึกปฏิบัติการตามแนวชายแดนได้อีกหลายแห่ง

การที่จีนเปลี่ยนเป้าหมายการปราบปรามไปสู่ “สามสิ่งชั่วร้าย” และหลีกเลี่ยงการพาดพิงถึงศาสนา ทำให้จีนได้รับความเห็นใจจากบางประเทศในโลกมุสลิมในการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธที่ก่อความไม่สงบ/ก่อการร้าย เช่น แอลเบเนียยินยอมส่งผู้ก่อการร้าย 5 รายที่สหรัฐฯ ส่งมาลี้ภัยในแอลเบเนียตั้งแต่ ค.ศ. 2001 ให้กับทางการจีนใน ค.ศ. 2006⁸⁸

การพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้การกระจายเจริญสู่ประชาชนเป็นไปมากขึ้น โดยใน ค.ศ. 2006 จีนเจียงมีเงินลงทุนจากต่างประเทศ 103 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีกิจการที่เป็นของต่างชาติ 1,539 กิจการ มูลค่าการค้ากับต่างประเทศ 9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ได้เปรียบดุลการค้า 5.17 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ สร้างงานให้ประชาชนได้หลายแสนอัตรา⁸⁹

การที่จีนเห็นว่าอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยมุสลิมในซินเจียงมีพลังและศักยภาพที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศได้ โดยนำไปใช้ในการเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์กับเอเชียกลางและประเทศในโลกมุสลิมอื่นๆ รวมทั้งนำไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในซินเจียง โบราณสถาน และมีสียิดเก่าแก่อันงดงาม กลายเป็นสิ่งดึงดูดมุสลิมจากทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวและแสวงบุญในซินเจียง เมื่อเป็นเช่นนั้นมุสลิมจึงมีส่วนร่วมในการสร้างและแบ่งปันความเจริญ อันทำให้คุณภาพชีวิตของพวกเขาดีขึ้นอย่างมาก⁹⁰ ที่สำคัญคือการส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลข่าวสารข้อมูลต่างๆ เป็นภาษาถิ่น ทำให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น มีความเห็นที่ควรเป็นมากขึ้น และตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อโดยกลุ่มติดอาวุธที่ก่อความไม่สงบ/ก่อการ

ร้าย แบ่งแยกดินแดน และกลุ่มที่มีแนวคิดตอกขอบ (extremist) ได้ยากขึ้น ซึ่งนับตั้งแต่ ค.ศ. 2003-2007 ยังไม่มีสถานการณ์ที่รุนแรงหรือการก่อจลาจลโดยมุสลิมในจีนเจียงที่ปรากฏเป็นข่าวระดับชาติแต่ประการใด

สรุป

จากบทเรียนของการแก้ปัญหาความไม่สงบในจีนเจียงของรัฐบาลจีนจะเห็นว่า นโยบายที่เน้นการปราบปรามและตอบโต้ด้วยความรุนแรงเป็นหลักในช่วง ค.ศ. 1991-1996 นั้น เป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะยังเป็นการสร้างความรู้สึกในทางลบต่อทางการ และนำไปสู่การต่อต้านที่รุนแรงขึ้น แม้ว่าจีนจะมีการปรับนโยบายในช่วง ค.ศ. 1997-2001 โดยเน้นการผสมผสานการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและบีบบังคับชาวมุสลิมอย่างหนัก ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่การไม่ใส่ใจความเป็นอยู่และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน จึงเป็นนโยบายที่ไม่อาจแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด และยังเพิ่มประเด็นความขัดแย้งให้ขยายจากเรื่องการเมืองไปสู่เรื่องเศรษฐกิจด้วย

สำหรับในช่วง ค.ศ. 2002 จนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2007) จีนหันไปใช้นโยบายที่เน้นการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธแทนการบีบบังคับชาวมุสลิม และส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวมุสลิม เป็นการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีมากกว่านโยบายอื่นๆ ที่ผ่านมาในอดีต เนื่องจากช่วยให้มุสลิมมีความสุขในการเป็นประชาชนของจีนเป็นครั้งแรก และหันมาร่วมมือกับทางจีนในการพัฒนาพื้นที่จีนเจียง จีนยังได้รับประโยชน์จากการใช้อัตลักษณ์ของคนเหล่านี้ผูกสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในเอเชียกลางอีกด้วย

อนึ่ง พึงสังเกตว่า การอาศัยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหา นั้น ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้จีนสามารถแก้ไขปัญหาในจีนเจียงอย่างได้ผล

.....

เชิงอรรถ

- ¹ Jean A. Berlie, **Islam in China: Hui and Uyghurs between Modernization and Sinicization** (Bangkok: White Lotus Press, 2004)
- ² Clyde-Ahmad Winters, **Mao or Muhammad: Islam in the People's Republic of China** (Hong Kong: Asian Research Services, 1979)
- ³ Jean A. Berlie. op.cit.

- ⁴ “เขตปกครองตนเองของชนส่วนน้อย” อีก 4 แห่ง ได้แก่ เขตปกครองตนเองชนชาติหุยหนิงเซีย (Ningxia Hui Autonomous Region) เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน (Inner Mongolia Autonomous Region: IMAR) เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกวางสี (Guangxi Zhuang Autonomous Region: GZAR) เขตปกครองตนเองซีจี้ (ทิเบต) (Tibet Autonomous Region: TAR)
- ⁵ UNESCAP. Available from: <http://www.unescap.org/esid/psis/population/database/chinadata/xinjiang.htm> (accessed on November 2, 2006)
- ⁶ Department of Population, Social, Science and Technology Statistics of the National Bureau of Statistics of China (国家统计局人口和社会科技统计司) and Department of Economic Development of the State Ethnic Affairs Commission of China (国家民族事务委员会经济发展司), eds. **Tabulation on Nationalities of 2000 Population Census of China (2000 年人口普查中国民族人口资料)**. 2 vols. (Beijing: Nationalities Publishing House (民族出版社), 2003)
- ⁷ Yaun Qingli, “Population Changes in Xinjiang Uighur Autonomous Region (1949-1984),” **Central Asian Survey** 9, (1990): 57.
- ⁸ Xinjiang Uyghur Autonomous Region Bureau of Statistics, **Xinjiang Statistical Yearbook, 1996** (Beijing: China Statistic Press, 1996), p. 52.
- ⁹ ได้แก่ เทอร์ปัน (Turpan), คูมัล (Kumul), โฮทาน (Hotan), อักซู (Aksu), คาชการ์ (Kashgar), ต้าเจิง (Tacheng) และอัลไตย์ (Altay)
- ¹⁰ ได้แก่ อูรุมชี และคาราเมย์
- ¹¹ ได้แก่ คิซิลซู จังหวัดปกครองตนเองของชาวคีร์กีซ (Kizilsu Kirghiz Autonomous Prefecture) บอर्टาลาจังหวัดปกครองตนเองของชาวมองโกล (Börtala Mongol Autonomous Prefecture) ฉางจีจังหวัดปกครองตนเองของชาวหุย (Changji Hui Autonomous Prefecture) บาซินโกลินจังหวัดปกครองตนเองของชาวมองโกล (Bayin’gholin Mongol Autonomous Prefecture) และอีลี่จังหวัดปกครองตนเองของชาวคาซัค (Ili Kazakh Autonomous Prefecture)

- ¹² Department of Population, Social, Science and Technology Statistics of the National Bureau of Statistics of China (国家统计局人口和社科技统计司) and Department of Economic Development of the State Ethnic Affairs Commission of China (国家民族事务委员会经济发展司), eds. **Tabulation on Nationalities of 2000 Population Census of China** (2000年人口普查中国民族人口资料). 2 vols. (Beijing: Nationalities Publishing House (民族出版社), 2003)
- ¹³ "Full Text of White Paper on History and Development of Xinjiang," Available from: http://english.peopledaily.com.cn/200305/26/print20030526_117240.html (accessed on March 21, 2007)
- ¹⁴ China Internet Information Center, "' East Turkistan' Forces Pose Major Threat," Available from: <http://www.china.org.cn/english/features/Xinjiang/140953.htm> (accessed on March 21, 2007)
- ¹⁵ James A. Millward and Nabijan Tursun, "Political History and Strategies of Control, 1884-1978," in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China's Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe, 2004), p. 95.
- ¹⁶ People' s Daily, "China Appreciates US Decision to Put ETIM on Terror List," Available from: http://english.people.com.cn/200208/28/eng20020828_102193.shtml (accessed on October 4, 2005)
- ¹⁷ The Central Asia Caucasus Insititute, Johns Hopkin University, "Islamic Group Banned in Kyrgyzstan," Available from: http://www.cacianalyst.org/view_article.php?articleid=2020&SMSESSION=NO (accessed on March 21, 2007)
- ¹⁸ Radio Free Europe, "Uyghur Group Added To Kazakh Terror List," Available from: <http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/11/d927bd44-4aa2-40bf-827d-bf150d77be43.html> (accessed on March 21, 2007)
- ¹⁹ Gardner Bovingdon, **Autonomy in Xinjiang: Han Nationalist Imperatives and Urghur Discontent** (Washington: East-West Center,

2004.), p. 22.

²⁰ Pei Minxin, “Self-Administration and Local Autonomy: Reconciling Conflicting Interest in China,” in W. Danspeckguber, ed., **The Self-Determination of People: Community, National and State in an Interdependent World** (Boulder: Lynne Rienner, 2002), pp. 319-320.

²¹ Ibid., p. 323.

²² Tibetan Centre For Human Rights And Democracy, “Strike Hard Campaign: China’ s Crackdown on Political Dissidence,” Available from: http://www.tchrd.org/publications/topical_reports/strike_hard-2004/strike_hard-2004.pdf (accessed on March 4, 2007)

²³ Michael Dillon, “Xinjiang-China’ s Muslim Far Northwest,” **Durham East Asia Series** (London : Routledge Curzon, 2004), p. 84.

²⁴ Ibid., p. 85.

²⁵ Lilion Craig Harris, “Xinjiang, Central Asia and the Implications for China’ s Policy in the Islamic World,” **China Quarterly** 133, (1993): 120.

²⁶ เจียน วีระวิทย์, นโยบายต่างประเทศจีน (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540), หน้า 10.

²⁷ Michael Dillon, op.cit., p. 84.

²⁸ Dru C. Gladney, “Responses to Chinese Rule,” in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China’ s Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe, 2004), p. 379.

²⁹ Ibid., p. 85.

³⁰ Lilion Craig Harris, “Xinjiang, Central Asia and the Implications for China’ s Policy in the Islamic World,” **China Quarterly** 133, (1993): 121.

³¹ Ibid., p. 73.

³² Ibid., p. 74.

³³ Ibid., p. 73.

³⁴ Calla Weimer, “The Economy of Xinjiang,” in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China’ s Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe,

2004), p. 179.

³⁵ Gardner Bovingdon, **Autonomy in Xinjiang: Han Nationalist Imperatives and Urghur Discontent** (Washington: East-West Center, 2004.), p. 39.

³⁶ Lilion Craig Harris, op.cit., p. 120.

³⁷ Dru C. Gladney, op.cit., p. 380.

³⁸ Gardner Bovingdon, op.cit., p. 36.

³⁹ People' s Daily, "Ethnic Minorities Biggest Beneficiaries of West China Development," Available from: http://english.people.com.cn/200103/03/eng20010303_63992.html (accessed on October 4, 2005)

⁴⁰ Gardner Bovingdon, op.cit., p. 36.

⁴¹ People' s Daily, "Ethnic Minorities Biggest Beneficiaries of West China Development," Available from: http://english.people.com.cn/200103/03/eng20010303_63992.html (accessed on October 4, 2005)

⁴² Human Right Watch, "The Repressive Framework of Religious Regulation in Xinjiang," **China Rights Forum** 2, (2005): 6.

⁴³ Gardner Bovingdon, op.cit., p. 36.

⁴⁴ Matthew Maneyhon, op.cit., p. 146.

⁴⁵ Amnesty International, **Gross Violations of Human Rights in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region** (London: Amnesty International, 1999), p. 9.

⁴⁶ Human Rights Watch, op.cit., p. 3.

⁴⁷ Arienne M. Dwyer, op.cit., p. 40.

⁴⁸ Ibid., p. 26.

⁴⁹ Ibid., p. 38.

⁵⁰ Ibid., p. 35.

⁵¹ Gardner Bovingdon, op.cit., p. 25.

⁵² รวบรวมจาก <http://www.china.org.cn/english>

⁵³ Calla Weimer, op.cit., p. 175.

⁵⁴ Ibid., p. 173.

- ⁵⁵ Ibid., p. 179.
- ⁵⁶ Xinhua News Agency, “Full Text of White Paper on History, Development of Xinjiang (Part Ten),” Available from: <http://news.xinhuanet.com/english/2003-05/26/content887324.htm> (accessed on October 4, 2006)
- ⁵⁷ Michael Dillon, “Uyghur Language and Culture under Threat in Xinjiang,” Available from: <http://coranet.radicalparty.org/Pressreview/print.php?func=detail&par=2862> (accessed on January 23, 2007)
- ⁵⁸ Gardner Bovingdon, “Contested Histories,” in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China’s Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe, 2004), p. 370.
- ⁵⁹ Gardner Bovingdon, op.cit., p. 36.
- ⁶⁰ Human Rights Watch, op.cit., p. 4.
- ⁶¹ Ibid., p. 7.
- ⁶² Stanley W. Toops, “The Demography of Xinjiang,” in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China’s Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe, 2004), p. 246.
- ⁶³ Stanley W. Toops, “The Ecology of Xinjiang,” in S. Frederick Starr, ed., **Xinjiang: China’s Muslim Borderland** (London: M.E. Sharpe, 2004), p. 272.
- ⁶⁴ Uyghur Human Rights Project, **Uyghurs and Human Rights: The 50th Anniversary of the Xinjiang Uyghur Autonomous Region** (September 29, 2005), pp. 1-35.
- ⁶⁵ China Internet Information Center, “Ethnic Minorities White Paper Published,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/2005/Feb/121296.htm> (accessed on January 11, 2007)
- ⁶⁶ BBC., “China’s Changing Views of Terrorism,” Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/3320347.stm> (accessed on January 11, 2007)
- ⁶⁷ China Internet Information Center, “Senior Party Official on Discipline

Inspection,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/government/40017.htm> (accessed on January 11, 2007)

⁶⁸ China Internet Information Center, “Ethnic Minorities White Paper Published,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/2005/Feb/121296.htm> (accessed on January 11, 2007)

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Matthew Maneyhon, op.cit., p. 123.

⁷¹ BBC., “Uighurs behind Bars in China,” Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/4360813.stm> (accessed on March 21, 2007)

⁷² China Internet Information Center, “52b Yaun for Airport Construction in Western Region,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/statistics/201697.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷³ China Internet Information Center, “International Assistance for New Railway Projects,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/China/198265.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷⁴ China Internet Information Center, “More Highways to be Constructed in Xinjiang,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/China/194973.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷⁵ China Internet Information Center, “Green Projects to Combat Poverty,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/environment/189777.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷⁶ China Internet Information Center, “Xinjiang Tourism Blossom in 2006,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/travel/194432.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷⁷ China Internet Information Center, “FDI Hits Record High in NW China’ s Xinjiang,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/BAT/198256.htm> (accessed on March 21, 2007)

⁷⁸ China Internet Information Center, “Xinjiang Becomes Bridgehead for Trade Ties with Central Asia,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/2005/Mar/121296.htm> (accessed on March 21, 2007)

[org.cn/english/BAT/143261.htm](http://www.china.org.cn/english/BAT/143261.htm) (accessed on March 21, 2007)

- ⁷⁹ South Asia Analyst Group, “China: Making Kashgar (Xinjiang) A Centre for Central and South Asia Economic Grouping,” Available from: <http://www.saag.org/papers12/paper1190.html> (accessed on January 7, 2007)
- ⁸⁰ Arienne M. Dwyer, op.cit., p. 68.
- ⁸¹ Ibid., p. 12.
- ⁸² Ibid., p. 35.
- ⁸³ China Internet Information Center, “Ethnic People in Xinjiang Have Easy Access to Broadcasting and TV”
- ⁸⁴ Gardner Bovington, “Contested Histories,” op.cit., p. 370.
- ⁸⁵ China Internet Information Center, “4 Chinese Muslims Die during Haj,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/international/194197.htm> (accessed on March 21, 2007)
- ⁸⁶ Gardner Bovington, “Contested Histories,” op.cit., pp. 371-372.
- ⁸⁷ China Internet Information Center, “Eastern Turkistan’ Terrorist Killed,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/2003/Dec/83241.htm> (accessed on March 21, 2007)
- ⁸⁸ China Internet Information Center, Available from: <http://www.china.org.cn/english/international/192790.htm> (accessed on March 21, 2007)
- ⁸⁹ China Internet Information Center, “FDI Hits Record High in NW China’ s Xinjiang,” Available from: <http://www.china.org.cn/english/BAT/198256.htm> (accessed on March 21, 2007)
- ⁹⁰ Dru C. Gladney, op.cit., p. 396.

ประวัติและผลงานผู้เขียนโดยสังเขป

- **จันทร์จุฑา สุขชี (พิชญ์อภา พิศุทธิ์เสถณี)**

ตำแหน่ง อาจารย์

หน่วยงาน สาขาวิชาการเมืองการปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
งานวิจัย (บางส่วน)

- นโยบายการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยมุสลิมของประเทศฟิลิปปินส์
จีน และอินเดีย : แบบอย่างและบทเรียนสำหรับประเทศไทย (2551)
- Promoting Human Security in APEC Region
(A Commission Paper Presented at APEC Study
Center Consortium Conference 25-28 May 2003)

- **ศุภชัย วรรณเลิศสกุล**

หน่วยงาน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ตำแหน่ง อาจารย์

ตำแหน่งบริหาร

- กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ ม.อบ. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- คณะกรรมการบริหารงานวิจัย คณะนิติศาสตร์
- บรรณาธิการวารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์

